

Alexander Frey – Johanneksesta itsenäisyssenaattiin

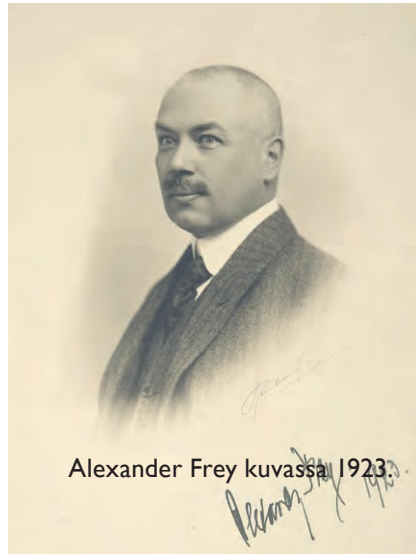
Viime viikkoina olemme useissa yhteyksissä nähneet kuvan senaatin kokouksesta 4. joulukuuta 1917. Siinä kokouksessa vahvistettiin eduskunnan käsiteltäväksi esitys Suomen uudeksi hallitusmuodoksi.

Esitys oli rakennettu perusteena Suomen tuleva asema riippumattomana tasavaltana. Senaatin puheenjohtaja P.E. Svinhufvud tarkoitti antaa asian eduskunnalle tiedoksi ilman äänestysmenettelyä. Siinä tapauksessa maamme itsenäisyyspäiväksi olisi varmaan valittu tuo 4.12. Eduskunta halusi kuitenkin tehdä asiasta vielä päätöksen. Käsitteilyyn tuli 6.12. kaksi erilaista menettelytapaa, joissa yhteisenä pyrkimyksenä oli saada Suomi riippumattomaksi valtioksi, mutta muissa suhteissa näkemykset erosivat. Äänestyksessä voitti senaatin esitys eli porvarillisten puolueiden välittömän itsenäisyysilmoituksen linja. Sosiaalidemokraattien esitys neuvottelujen käymisestä Venäjän kanssa ja yhteisestä itsenäisyys sopimuksesta kaatui äänestyksessä niukasti.

Svinhufvudin johtama hallitus sai joka tapauksessa nimekseen 'itsenäisyssenaatti', koska sen jäsenet olivat Suomen itsenäisyysjulistuksen allekirjoittajat. Senaatin yhtenä jäsenenä oli Alexander Frey. Oli syytä lähteä selvittämään, onko hänellä mitään yhteyttä Johanneksessa vuosikymmeniä vaikuttaneeseen Frey-sukuun. Lehdessämme käsiteltiin tuon suvun paikallisia vaiheita laajasti viitisen vuotta sitten.

Selvittelyn tulokseksi voi nyt todeta, että Alexander Freyllä on suora yhteys tähän sukuun. Tapahtumien alkupiste on Kronstadtista Hampuriin matkanneen Die Oranienbaum -aluksen haaksirikko Porkkalan vesillä 1767. Preussissa syntynyt matruusi Johan Frey pelastui, jäi Suomeen, ryhtyi luotsiksi ja asettui Uuraaseen. Siellä hän perusti perheen

Senaatti kokouksessaan 4.12. 1917. Alexander Frey toinen oikealta.

ja vanhin lapsista Johan Christian syntyi 1772 Johanneksen seurakuntalaisena, samoin hänen neljä sisarustaan. Nuorempi Johan siirtyi Viipuriin ja alempaan virkamieskastiin. Hänen

lapsistaan vanhin Johan Adolf syntyi uuden vuosisadan alussa. Hän siirtyi jo hyvin nuorena armeijan muonavarikon tehtäviin, yleni vaihteittain Loviisan ja Ahvenanmaan huoltojohdon tehtävistä majurin arvoon ja Viipurin muonavarikoiden hoitajaksi. Hänet nostettiin venäläiseen aatelissäätöön.

Johan Adolfin perheeseen syntyi kolme poikaa ja kolme tyttöä. Pojista nuorin, Johan Adolf isänsä mukaan, syntyi 1828. Hän palveli Venäjän armeijassa, haavoittui luutnanttina Krimin sodassa ja palveli sen jälkeen Haminan kadettikoulussa opettajana. Sotilasarvossaan hän kohosi lopulta kenraalimajuriksi. Nuorempi Johan Adolf oli vahva raittiusaatteen puhemies ja toimija. Siihen kuului myös aktiivinen työ alkoholitiparantolan perustamisessa ja lääkinnällisen huollon kehittämisessä. Hän avioitui lesken edellisen puolisonsa nuoremman sisaren kanssa. Heille syn-

tyi 1877 poika, jolle nimeksi Alexander eli hän on etsimämme senaatin jäsen. Matka Johanneksesta senaattiin kesti kolme sukupolvea, mutta oli nousujohteinen taival.

Johan Adolf vanhempi osti 1855 yhteisesti kolmelle pojalleen Kaislahden hovin Johanneksesta. Veljeskaartin nuorin oli edellä mainittu Johan Adolf. Vanhin pojista Alexander toimi ikänsä Viipurissa tuomarina, oli myös arvostettu valtiopäiväedustaja. Hänen kuolemansa 1877 varmaan vaikutti suvun tuoreimman tulokkaan nimivalintaan. Pojista keskimäinen oli Julius Frey, joka erityisesti asettui Kaislahteen kehittämään ja pyörittämään tilaa veljesten yhteiseen lukuun. Myöhemmissä vaiheissa veljet luopuivat yhteisomistuksesta ja Julius juurtui pitäjään entistä syvemmin. Kaislahti oli jo tuohon aikaan mittava tila – kokonaispinta-ala 1500 hehtaaria, josta viljelyala 50 hehtaaria. Se antoi erinomaiset puitteet käydä uudistuksiin ja sen Julius teki täysin palkein. Siinä ohella hän oli vankka toimija Johanneksen seurakunnan sekä kunnan perustamisessa, kansakoulun aikaansaannissa ja muissa ajan riennoissa.

Nuorempi Alexander Frey syntyi 1877 Haminan viereen Vehkalahdelle. Johanneksessa oli vielä hänen sukuaan ainakin 1890-luvulle, Viipurissa pidempään. Hän valmistui oikeustieteen tohtoriksi ja oli arvoltaan myös varatuomari. Valittiin kansanedustajaksi vaaleissa 1917, toimi lyhyen aikaa myös Paasikiven johtaman senaatin jäsenenä 1918. Hän oli yksi Tarton rauhanneuvottelukunnan jäsenistä 1920. Alexander Freyn mittavin ja näkyvin tehtävä oli kuitenkin pankkialalla 20-luvulta 40-luvulle. Hän oli pitkään Pohjoismaiden Yhdyspankin toimitusjohtaja ja toimi pääjohtajana kuolemaansa asti vuoteen 1945. Tuo pankki opittiin myöhemmin tuntemaan nimellä Suomen Yhdyspankki eli SYP. Hän oli lisäksi useiden merkittävien suomenruotsalaisten talousyhteisöjen tai yritysten hallinnossa mukana, tärkeimmissä puheenjohtajana.

Suomi 100 -juhluvuoden vietto ja syksyn 1917 nostaminen valokeilaan antoi hyvän syyn tarkastella tapahtumien ketjua myös Johanneksen näkökulmasta.

– Hannu Rastas –

Kuva: <https://areena.yle.fi>

Paimiolainen Tyne Järvinen nähtiin itsenäisyyspäivän kutsuvieraana Linnan juhlissa. Hän oli matkassa tyttärensä Arja Järven kanssa. Tyne Järvinen (o.s. Seppä) on kotoisin Johanneksen Kaijalasta, jossa hän toimi lottana talvi- ja jatkosodassa. Tyne on Paimion Sotaveteraanien pitkäaikainen aktiivinen jäsen ja hänelle on myönnetty Sotaveteraanien kultainen ansioristi.

Harrastuksiin kuuluu myös karjalainen perinnetoiminta eri yhdistyksissä.

TÄSSÄ LEHDESSÄ:

Rokkala kaupan kohteena
s. 3

Tuikkaa Paakkasta
s. 5

Pontelasta isoon jouluun
s. 6–7

Juurilla Kaijalassa ja Haltiansaarella
s. 8–9

Kotikylät maalta ja mereltä
s. 9–10

Jouluevankeliumi Hannukkalasta
s. 11

Päätoimittajan kynästä

Johannekselaisen päätoimittaja **Hannu Rastas**

Ei niin suurta asiaa

..... ettei yhteyttä Johannekseen jostain löytyisi – joko suoraan tai muutaman mutkan kautta. Mieleen tulee huhtikuu 1940 ja Karjalan Liiton perustaminen. Tapahtumien ohelle tuli yllätyskutsu tapaamaan tasavallan silloista presidenttiä Kyösti Kalliota pienimuotoisen ja arvokkaan kahvitilaisuuden puitteissa. Kuvat siitä löytyivät Johanneksen edustajan Taavi Laurikaisen arkistosta ja oli itsekin päässyt näkyvästi kuvaan. Siinä hetkessä oli historian havinaa, kun tiedämme presidentin osaa ottavan ja aktiivisen suhtautumisen karjalaisten menetyksiin – toisin kuin monen päivänpolitiikon suhtautuminen. Siinä oli historian havinaa, kun tiedämme presidentin olleen sinä vuonna toimessa jo viimeisillä voimillaan ja kotiinpaluu jäi hänelläkin toiveeksi.

Johannekselainen yhteys itsenäisyyssenaattiin on näitä suuria asioita. Asia on ollut silmiemme edessä jo pidempään ja senaatti monin tavoin esillä kuluneen syksyn aikana. Silti yhteyden mahdollisuus ja selvittely tuli kuvaan vasta joulukuun päivinä. Sen tuloksena Alexander Frey päätyi etusivun uutiseksi – samalla tärkeänä viestinä itsenäisyydenjulistus.

Ei niin pientä asiaa

..... ettei sillä olisi yllättäviäkin seurauksia yksilön, perheen, suvun, pitäjän tai valtakunnan tasolla. Näitä mietteitä tulee mieleen, kun ajattelee tavallisen laivan ei niin tavatonta haaksirikkoa karikkoisilla vesillä 1767. Itämeri on monen aluksen hauta. Yhdenkin merenkulkijan pelastuminen voi laittaa liikkeelle tapahtumien sarjan, jolla on merkitystä kaikilla yllä mainituilla tasoilla. Sellaisesta meillä on nyt havainnollinen esimerkki. Joku pitää sitä kohtalona, joku johdatuksena, joku sattumana, joku kyvykkyytenä. Joka tapauksessa maailman meno kääntyi tuollaisella hetkellä hitusen eri suuntaan kuin ennen. Emmekä tiedä, mitä seurauksia olisi ollut ilman haaksirikkoa tai tuon yhdenkin menehtyessä.

Ei vain yhtä asiaa

Nyt on nostettu esiin itsenäisyyden alkua ja Alexander Frey. Hän ei ole ainoa huomionarvoinen suvun jäsen. Meille johannekselaisille läheisin vaikuttaja oli Julius Frey, joka osaltaan muokkasi pitäjää uuteen aikaan ja antoi mallia maataloudelle. Jollekulle toiselle tärkeimmäksi nousee Alexanderin serkku Hjalmar Frey, joka oopperalavoilla toi Suomea tiettäväksi vuosikymmeniä. Suvun monipuolisuudesta me tiedämme, koska siihen kuuluva Raoul Johnsson on saattanut aineistoa kaiken kiitoksen arvoisesti lehden käyttöön. Samalla olemme voineet tutustua merkittävään merihistorian tutkijaan, upeiden teosten kokoajaan – Itämeren puolustajaan, joka tuntee sen pintaa syvemmltä.

Tältä perustalta onkin hyvä muistuttaa lukijoille, että omat merihenkiset kirjoitukset ehtii vielä joulun hiljaisuudessa laatia tai hämärinä välipäivinä ennen vuoden vaihtumista.

Hyvää Joulua ja Uutta Vuotta toivottaen!

Johannekselainen

— JOHANNEKSELAISEN PERINTEEN VAALIJA ♦ 66. VUOSIKERTA —

Aineiston toimittaminen

Aineiston toimittamiseen on käytettävissä useita eri vaihtoehtoja. Mieluiten otamme vastaan valmiiksi sähköiseen muotoon tehtyä aineistoa eli sähköpostilla toimitettua, mutta kaikki perinteiset menettelytavat ovat edelleen myös käytössä. Sähköpostilla aineiston voi lähettää osoitteeseen hannu.rastas@dlc.fi tai johannesseura@elisane.fi. Muussa muodossa Johannes-Seuran toimistoon Kaarinan Piikkiössä, osoite: **Johannekselainen**, Toimitus, Myllytie 1, 21500 PIIKKIÖ.

Pyydämme toimittamaan aineiston seuraavasti:

Seuraava numero ilmestyy helmikuussa kaksoisnumerona. Aineiston toimittaminen viimeistään 20.1. 2018 mennessä (painopv 1.2.).

Lehti lähtee jakeluun suoraan kirjapainosta. Osa tilaajista saa sen jo painopäivää seuraavana päivänä ja kaikki kotimaan tilaajat viimeistään kolmantena arkipäivänä painopäivän jälkeen. Jos aineiston toimittamisesta on kysyttävää tai ilmenee häiriöitä jakeluaikataulussa, ottakaa yhteyttä lehtitoimikunnan jäseniin.

– Lehtitoimikunta –

Kuolleita

Salme Irma Sinikka Hyysalo o.s. Hörkkö syntyi 27.8.1931 Johanneksessa ja kuoli 21.10.2017 Helsingissä. Rakkaudella kaivaten Antti, Tuomo ja Heli perheineen sekä sukulaiset ja ystävät. Siunaus toimitettu 17.11.2017 läheisten saattamana.

Kuvan kirkko on suomalainen Pyhän Johanneksen seurakunnan kirkko Kanadassa. Palaamme nimeltään meille läheisen yhteisön vaiheisiin ensi vuoden puolella. Kuva: Outi-Kristiina Hännikäinen.

Pieni **Frankie Englannista** tervehti isänsä ja mumminsä kanssa satavuotiaasta Suomea. Mummin juuret Revonsaaren Nikkolassa.

Siunattua Joulunaikaa!

Erkki Palolampi on kirjannut teokseensa ”Kollaa kestää” tunnelmia jouluaaton hartaudesta rintamaoloissa. Suomalaisjoukot ovat iltapäivän kalpeassa auringossa koontuneet kenttäjumalanpalvelukseen. Vihollisen tykistö ampuu, mutta ”kranaatit sujahtelevat ihan matalalta ylitse ja räjähtävät kimeästi noin 200 metriä taempana metsikössä...” Tapaus, jossa olisi voinut käydä huonosti, mutta joka sai toisissa miehissä aikaan ehkä jonkin sortin huolettomuutta. Siis tyyliin ”antaa niitten pommittaa, ei se meihin osu, koska Jumala meitä varjelee”. Erilaisia varjeluskokemuksia saattaa olla meillä jokaisella. Ei niin, että meitä olisi varjeltu pommituksilta, ainakaan meitä nuorempia, vaan sillä tavoin, että olemme ehkä omista tilanteissamme kokeneet jotain outoa ja yllättävää, varjelusta. Sitä on ollut Suomen kansan vaiheissa ennen, sitä saamme rukoilla ja pyytää myös tuleviin päiviin.

Itsenäinen Suomi on päässyt sadan vuoden ikään. On meidän vuoromme, kukin tavallamme, pitää maastamme huolta sitä rakentaen ja rakastaen. Ja saamme luottaa siihen, että sanat, jotka eräs tuntematon Mäkilä sanoi hevoselleen ovat edelleen voimassa: ”Älä pelkää. Mennähän rauhas. Ei s’oo ihmises. S’oon suuremmas käres.”

Siunattua ja rauhallista adventinaikaa, hyvää joulua!

– Veikko Sailola –
Vahdon kappalainen

Tapahtumakalenteri

JOULUKUU

16.12. Saarelaisten pikkujoulu klo 13 alkaen Johannes-Seuran toimistolla Myllytie 1, Piikkiö

– 2018 –

TAMMIKUU

8.1. Porin seudun johannekselaiset kokoontuvat klo 18-20 Viikkarin Valkaman Luusua-kokoustilassa, Juhana Herttuan katu 17.

28.-29.1. Johannes-Seuran perinteinen talviristeily Turku-Tukholma-Turku. Tarkemmin sivulla 12.

TOUKOKUU

25.-27.5. Kotiseutumatka Johannekseen, ks. sivu 12.

Vuoden 2018 Johannekselaisen tilausmaksuista sekä Johannes-Seuran ja KL:n jäsenmaksuista

Johannes-Seurassa hinnat pysyvät ennallaan, mutta Karjalan Liiton jäsenmaksua korotetaan viidellä eurolla.

- Johannekselainen vuosikerta (9 lehteä) 30/35 € (Suomi ja Pohjoismaat/ulkomaat)
- Johannes-Seuran jäsenmaksu 10/100 € (vuosijäsen/ainaisjäsen)
- Karjalan Liiton jäsenmaksu 20 €

Maksun voi suorittaa 1.1. alkaen Johannes-Seuran tilille FI54 4714 1020 0595 46, BIC POPFFI22.

Merkitse viestikenttään tilaajan/jäsenen tiedot ja maksun aihe. Erityisen tärkeää tämä on, jos maksat toisen henkilön puolesta tai maksat samalla tapahtumalla useamman henkilön maksuja.

Kevättalvella lähetämme laskut niille, jotka rekisterimme mukaan eivät vielä ole suorittaneet maksua.

Toivotamme Johannekselaisen lukijoille ja jäsenillemme rauhallista joulua ja hyvää uutta vuotta!

– Johannes-Seura ry –

Johannes-Seuran toimiston aukioloajat Joulukuu

LA 16.12.	klo 11-15
KE 20.12.	klo 12-17
KE 27.12.	klo 12-17

Tammikuu

KE 3.1.	klo 12-17
KE 10.1.	klo 12-17
LA 13.1.	klo 11-15
KE 17.1.	klo 12-17
LA 20.1.	klo 11-15
KE 24.1.	klo 12-17
KE 31.1.	klo 12-17

Helmikuu

LA 3.2.	klo 11-15
KE 7.2.	klo 12-17
KE 14.2.	klo 12-17
LA 17.2.	klo 11-15
KE 21.2.	klo 12-17
KE 28.2.	klo 12-17

Maaliskuu

LA 3.3.	klo 11-15
KE 7.3.	klo 12-17
KE 14.3.	klo 12-17
LA 17.3.	klo 11-15
KE 21.3.	klo 12-17
KE 28.3.	klo 12-17

Huhtikuu

KE 4.4.	klo 12-17
LA 7.4.	klo 11-15
KE 11.4.	klo 12-17
KE 18.4.	klo 12-17
LA 21.4.	klo 11-15
KE 25.4.	klo 12-17

Johannes 100

Rokkala ajan pyörteissä

Yleinen käsitys on, että Pietarin väliaikainen kaupunki-nimi Petrograd otettiin käyttöön 1917 vallankumouksen mainingeissa ja siitä siirryttiin pian Leninin kaupungiksi. Todellisuudessa Petrograd nousi nimeksi jo 1914 varsin pian ensimmäisen maailmansodan puhkeamisen jälkeen. Syykin on omalla tavallaan johdonmukainen. Pietarin kaupunki oli sitä ennen virallisesti Sankt Petersburg eli saksalaisessa kieliasussa. Nimi vaihdettiin venäläiseen kieliasuun, koska ei haluttu omalle pääkaupungille vihollisvaltion identiteettiä. Kaikki saksalainen oli siis pahasta heti, kun tsaari Nikolai II päätyi sotaan serkkuaan keisari Wilhelmiä vastaan.

Edellä olevasta johtaa aasinsilta siihen, mitä autonomisessa Suomessa tapahtui. Saksalaiseksi tunnistetuille varsinkin näkyvissä asemissa oleville tuli vaaraksi vankeus tai vähintään aseman ja omaisuuden menetys. Nopea maasta poistuminen oli virallinen käsky ja monille pelastus. Rokkalan lasitehtaan johtaja Arnicke joutui jättämään Johanneksen heti 1914. Tehtaan tuotanto pysähtyi vuosiksi.

Opettaja Viteli nosti joulukuussa 1914 esiin ajatuksen ostaa Rokkalan hovin maat asutustoimintaan. Kuntakokouksessa pari kuukautta myöhemmin asiaa puntaroitiin ja toimikunta nimettiin neuvotteluja käymään. Tehtaasta ei oltu kiinnostuneita, ainoastaan hovin muista maa-alueista. Mistään pienestä ei ollut kysymys, sillä tilan pinta-ala oli selvästi yli 2000 hehtaaria. Kävi ilmi, että tila ja tehtaات eivät olleet erikseen myynnissä ja asia raukesi. Rokkalan omistajaksi tuli tai oli jo tullut yhtymä, jossa oli yksi englantilainen, yksi pietarilainen sekä

luutnantin rouva Sofronskaja. Viime-mainittu asui ainoana heistä Rokkalassa ja hoiti tilan juoksevia asioita.

Asia siirtyi, mutta ei unohtunut. Kesällä 1917 opettaja Viteli ryhtyi lämmittämään sitä uudelleen. Syksyn levottomuudet kohdistuivat jo Rokkalankin elämään niin vahvasti, että rouva Sofronskaja oli pakotettu jättämään tilan. Omistajat antoivat myyntivaltuutuksen asianajotoimistolle. Johanneksen kuntakokous päätti marraskuun alussa ryhtyä kauppaneuvotteluihin ja nyt oli kohteena koko tila tehtaineen kaikkineen. Sopimukseen ei kuitenkaan päästy, koska myyjätaholta mahdollisesti Sofronskaja nosti hintapyyynnön 3 miljoonasta markasta 3,3 miljoonaan. Hän ei myöskään halunnut tehdä kaup-paa Johanneksen kunnan kanssa, jonka elintarvelautakunnan kanssa oli ollut monta kiistaa vuoden aikana. Syynä oli kylläkin se, ettei Sofronskaja piitannut kunnallisesta elintarpeiden myynti-kiellosta, vaan teki omia ratkaisujaan.

Rokkalan toimikunta oston jälkeisinä vuosina. Vasemmalta Nikolai Hiiri, Taavi Laurikainen ja Taavetti Sairanen. Heistä Hiiri ja Sairanen olivat mukana jo osto-neuvottelujen aikaan. Vihtori Huitu toimi vuosien ajan Rokkalan tilanhoitajana.

Saattoi kunnan suuntaan olla muita-kin skismoja. Tässä vaiheessa vahva vaikuttaja, Kaislahden hovin omistaja Vihtori Huitu astui kuvaan. Hän osti tilan tehtaineen pyydetyllä hinnalla ja teki sen jälkeen Johanneksen kunnan kanssa jatkokaupan 3,4 miljoonalla mar-kalla. Kunta vahvisti tämän kaupan joulukuussa 1917. Seuraavan vuoden alussa varmistui kaupan rahoitukseen 2,5 miljoonan markan obligatiolaina.

Rokkalan osto oli kauaskantoinen myönteinen ja rohkea päätös. Hovin maista muodostettiin seuraavina vuo-sina yli 100 uutta tilaa. Suuri osa niistä myytiin uudisviljelmiksi ja osa myös entisten tilojen lisämaiksi. Kunta ryhtyi harvinaisella tavalla yritystoiminnan harjoittajaksi, kun se käynnisti ik-kunalasitehtaan uudelleen heti ostoa seuraavan vuoden lopulla. Toiminta ja kiinteistöt siirtyivät myöhempinä vuo-sina yhtiömuotoon ja lasintuotannon lakattua teolliset tilat siirtyivät kas-vavan Hackmanin haltuun 20-luvun puolivälin jälkeen. Johanneksen kun-nan ennakoluuloton ratkaisu vahvisti pitäjän maataloutta sekä auttoi vahvaa teollista perinnettä jatkumaan ja uu-distumaankin.

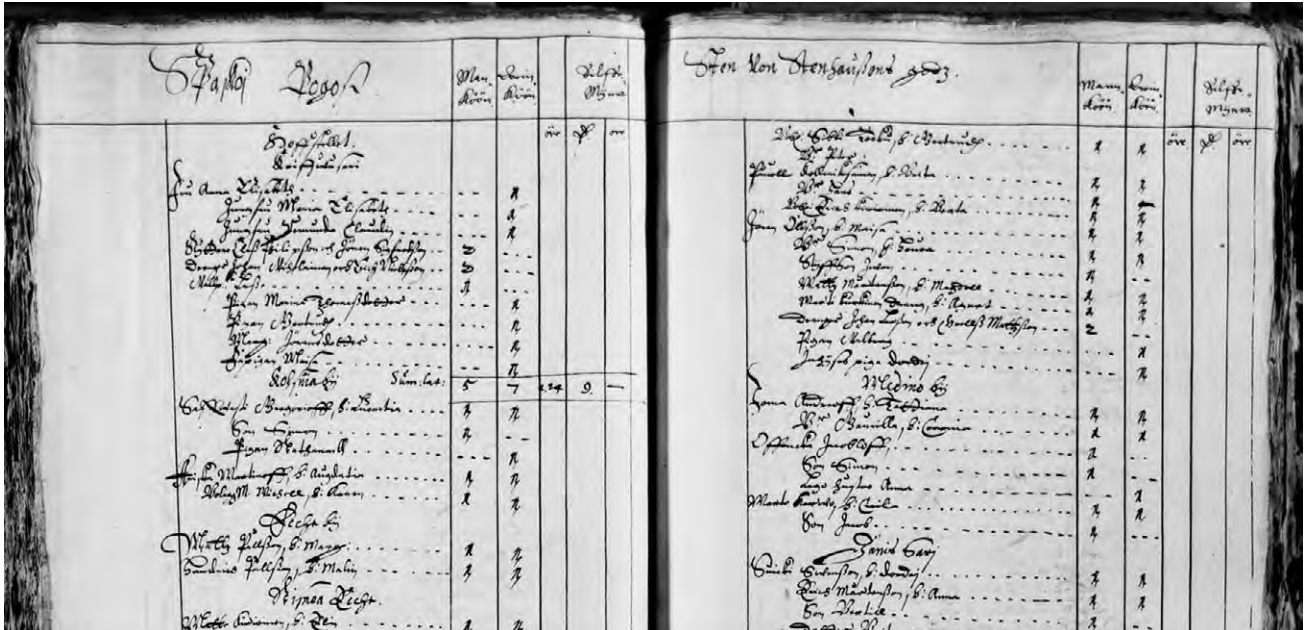
Lisäerikoisuutena Johanneksen kunta teki joulukuussa 1917 myös päätöksen perustaa sähkötehtaan eli voimalan Rokkalanjokeen. Paikaksi oli suunnitel-tu Hörkön koskia Ylämaan suunnalta. Vihtori Huitu lupasi hankkeeseen 20.000 markan avustuksen, joka hyväksyttiin. Tämä hanke ei kuitenkaan edennyt toteutumiseen asti, mutta oli selkeä esi-merkki vahvasta uudistumisen halusta Johanneksessa sata vuotta sitten.

– Hannu Rastas –

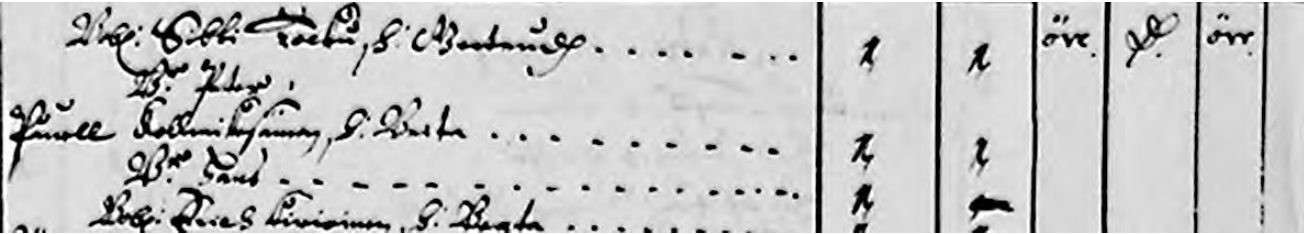
DNA-kuulumisia

Vuoden aikana on tapahtunut paljon johannekselaisella DNA-rintamalla. Saimme perustettua oman projektin, jossa on tällä hetkellä 66 jäsentä. Lisää mahtuu! Väntsien isälinja on nyt vahvistettu noin v. 1615-1666 eläneen Eerik Yrjönpojan poikien Abrahamin ja Eerikin sukuhaarojen kautta. Muiden sukujen isälinjojen analysointi on meneillään, ensi vuoden puolella voimme kuulla ja lukea mitä Markku on saanut tuloksista irti.

Päuell Kolmikesäinen, vaimo Brita sekä veli Hans Inkerin henkikirjassa v. 1640 (Kansallisarkiston Digitaaliarkisto: Läänintilit/ Käkisalmen läänin ja Inkerin tilejä/Asiakirjat/Inkerin tilikirja ja henkikirja 1640-1640).

Serkkuosumista yksi mielenkiintoisim-pia liittyy Kesäläisiin. Kolmikesälästä ovat 1630-luvun alkupuolella lähteneet

Paavo ja Hannu, luultavasti veljek-set, Inkerinmaalle, nykyisen Pietarin kaupungin seutuille. Paavo ja Hannu

asuivat Nevajoen suussa sijaitsevassa Korpisaaressa, joka nykyään tunnetaan nimellä Aptekarski ostrov, Apteekkarin

saari. Hannu Kolmkesäisen pojanpoika Tuomas Simonpoika Nevanlinnasta ja Agneta Isaakintytär Pietilätär Viita-saarelta vihittiin lokakuussa 1717 ja perhe muutti Reisjärvelle. Eräitä DNA-osumia on jo tunnistettu Tuomaksen jälkeläisiksi. Ovatko he Kolmikesälän Kesäläisiä vai Skyttiä, selviää, kun saadaan (toivot-tavasti) isälinjan testinäyte. 1800-luvun alkupuolella Tuomaksen pojanpojalle Tuomas Simonpojalle vakiintui suku-nimeksi Kesänen aiemmin käytettyjen Partanen ja Köyhä -nimien sijaan.

Säkkijärven Pukki-suvulle on tilattu laajin isälinjan testi, BigY. Vertailtavaksi olisi hyvä saada Johanneksen Pukkien ja Reposten isälinjaisia jälkeläisiä.

Vaikuttaa vahvasti siltä, että Revon-saaren Katajaiset olisivat alkuaan Pyökäreitä. Mutta olivatko Pyökärit Pyökäreitä vai samaa juurta kuin Hankalat, alun perin ehkä Mannosia – siinä selvittävää. Isälinjan dna-testien avulla tämä voisi selvitä.

Pystyttäisinkö isälinjaisella testil-lä selvittämään, mistä Kaijasten suku on tullut Johannekseen? Johanneksen pitäjähistorian kirjoittaneen Olavi Auteron mukaan Kaijalan kylän asut-tivat nimenomaan Kaijaset, siitä kylälle nimikin. Tommas Kaia asui kylässä jo v.1543. Kaija-sukunimeä esiintyi paitsi Johanneksessa, myös Jääskessä, Kirvussa, Räisälässä ja Metsäpirtissä, Kaijasta taas Johanneksessa, Kuolemajärvellä ja Koivistolla. Tulivatko Kaijaset Jääskestä vaiko Kajaanista, kuten Kaijas-suvussa kiertänyt tarina kertoo? Cajander on nimi, mitä on myös käytetty. Äyräpään pi-täjähistorian kirjoittaja olettaa Cajander/ Kaijanen -sukunimeä käyttäneiden pap-pien olleen Viipurinlahden rannalla asu-neita Kaijasia. Kaijalan kylän edustalla aikanaan ollut meren lahti tunnettiin Kaijastenlahti-nimellä. Jotain Kaijasista saattaisi selvitä isälinja-testillä.

Sukunimet-kirja kertoo, että kannakse-lainen Lenkkeri on alkuaan saksalainen nimi Länger/Lenker. Perimätietona kulkee, että suvussa olisi ollut saksal-aisia lasinpuhaltajia, mistä ei tois-taiseksi ole näyttöä. Johtavatko jäljet tosiaan Saksaan? Sen saattaisi puh-taasti Lenkkeri-isälinjaisen edustajan DNA-näyte kertoa. (puhdas isälinja: biologinen isä on joka sukupolvessa Lenkkeri-sukua, ei esim. kotivävyksi Lenkkerille tullut toisen suvun isälinjan edustaja, jolle on kirjattu sukunimeksi Lenkkeri).

Entä olivatko Lippolan Lipposet alunperin Lenkkereitä – senkin voi-si vahvistaa isälinjan testi, jos näyt-teet saataisiin sekä Lenkkereistä että Lipposista. Lipponen-nimisiä on asu-nut jo 1500-luvulla Savon pitäjistä Juvalla, Rantasalmella, Säämingissä ja Tavinsalmella sekä useissa Viipurin ja Käkisalmen Karjalan pitäjissä. Johannekselaisilla serkkutestin ottajilla on runsaasti osumia Juva-Rantasalmi-Varkaus-Kuopio -akselilla, voisiko joku Lipponen olla siirtynyt Kannakselle? Auteron mukaan Lippola jäi 1600-lu-vulla pariinkin kertaan asumattomaksi, kunnes sinne muutti Nuutti Yrjönpoika Lenkkeri, josta nykyiset Lipposet pol-veutuisivat. Lipposia esiintyi myös esim. Huistuppulassa (Rantalipponen), Hylkiälässä ja Karhulassa. Lenkkereitä, Lipposia vai muita?

Hyvää joulua ja parasta uutta vuotta serkuille, niin läheisille kuin etäisimmillekin!

– Heli Koso, Marjatta Haltia, Markku Komonen ja Sari Scimone –

Yhteystietomme löytyvät täältä: <https://www.familytreedna.com/groups/johannes-st-johannes/about>

Hörköt 100-vuotiaassa Suomessa

Piikkiössä Wanhan Primadonnan ikkunoissa tuikkivat kutsuvasti kyntteliköt marraskuun harmaan sateisena lauantaipäivänä, kun suku kokoontui viettämään ”Hörköt 100-vuotiaassa Suomessa” -juhlaa.

Aloitimme juhlan laulamalla laulun Kotimaani ompe Suomi. Sen yhdessä säkeistössä on sanat

*Siellä taaton askelissa
piennä juosta piipersin.
Siel on turva tuttavissa,
riemu siellä rikkahin.*

Nuo pienet jalat ovat piipertäneet Johanneksen Koskijärvellä aina 1500-luvulta asti. Henkikirjojen mukaan vanhin esi-isämme **Hannu Hörkkö** on ollut isäntänä sukutilalla ainakin vuonna 1544. Aikojen saatossa sukua on muutanut mm. avioitumalla Koskijärven lähikyliin, esimerkiksi Kaijalaan ja Tikkalaan. Lopullinen Hörkköjen ja johannekselaisten poistuminen rakkailta kotiseuduilta tapahtui evakko-aitapaleiden kautta. **Reijo Hörkkö** kertoi esityksessään tarkemmin Koskijärven Hörkköjen historiasta.

Maritta Lehtiön ja **Tuula Laurin** runo- ja lauluesitys oli nautinnollista kuultavaa. He ovat perineet Karjalan runo- ja laulumaiden luontaisen, mukaansa-

tempaavan esitystavan. Sotiemme veteraani **Onni Peltola** lauloi tyttärensä Tuula Laurin kanssa kauniita muistorikaita lauluja, jotka toivat mieleen vanhat hyvät ajat nuoruudesta. Primadonnan kokki oli valmistanut maukasta kermaista lohikeittoa, jota söimme hyvällä ruokahalulla. Kakkukahvi kruunasi juhlamme.

Yhdessä lauloimme laulun Jo Karjalan kunnailla. Näillä kunnailla Hörköt kävivät toukokuussa. Tuota tekemäämme kotiseutumatkaa muistelivat **Jaana Hörkkö** ja **Eira Laiho**. Matka oli antoisa, joten parin vuoden päästä aiomme taas lähteä katsastamaan rakkaita synnyinseutuja. ”Siellä synnyin, sinne mieli palaa mailta maailman. Taaton maa ja maammon kieli, kuinka teitä rakastan.” Joulun läheisyyden innoittamina lauloimme vielä pari joululaulua, jotka virittivät ajatukset joulun odotukseen.

– Eira Laiho –

”...siel ol nii kauniit koivukujat, siel ol nii tynnet veet, siel ol kaik hyvi...” Maritta Lehtiön runo- ja Tuula Laurin lauluesitys kosketti. Kuva: Pirjo Hörkkö

Tuula Lauri ja isänsä Onni Peltola 'Hiljainen tienoo, hiljainen maa' -laulun tunnelmissa. Kuva: Sari Scimone.

Muistin sirpaleita

Karbidilamppu

Karbidi on kemiallinen eräiden epämetallien ja hiilen yhdiste. Ikäisilleni tuli karbidilamppu sota-ajalla tutuksi. Kirkkaalla liekillä se antoi valoa ja haisi pahalta. Se oli konstikas sytyttää, ja räiskyen se paloi. Se oli yksi sota-ajan korvikevalaisimista. Litran lasipurkissa se antoi meilläkin valoa. Sähköä ei meilläkään vielä ollut. Valopetroolia eli lamppuöljyä (girassia) sai joskus pieniä määriä, sekin huonolaatuista, joten lampun lasit nokeutuivat. Samoin lyhdin lasi, myrskylyhdyn edeltäjä, joka tunnettiin myös nimellä vanari.

Lyhti toisessa kädessä oli välttämätön aina pimeään aikaan ulkona liikuttaessa, mentiin sitten läävään, talliin tai saunalle. Monenko ”linjan” lasi lyhdissä oli, se särkyi helposti. Asuinrakennus oli saatu jo asuttavaksi entiselle paikalleen. Karja oli kuitenkin vielä väliaikaisesti riihiladossa mäen alla runsaan sadan metrin päässä. Oli siinä kulkemista lyhti tai karbidilamppu toisessa kädessä, ja desantteja piti vielä pelätä. Ei niitä kyllä meillä nähty.

Sähköt oli jo kylläkin toisen puolen kylän taloissa. Einarilla oli sirkkeli ja pärehöylä, ne tarvitsivat ensisijaisesti sähköä. Sähköä tietysti haikailtiin meilläkin. Naapurissa sanottiin: ”Ko sais edes girasiikii.” Aikoinaan enne sotia Kaijase Alen laittaessa sähköjä kyseltiin valopisteitten määrää, Ale sanoi vain: ”Tarpeellinen määrä.” Tästä tulikin lentävä lause ”tarpeellinen määrä ko Kaijase Ale sähkölamppui”.

Karbidilamppu oli siis asetyleenilamppu, jossa poltetaan kalsiumkarbidin ja veden yhdistyessä muodostuvaa asetyleenikaasua. Vilho Huunonen Sp kirjoittaa Johannekselaisen 1978 tammikuun numerossa näin: ”Keitimme suuressa padassa rautakaloja, kun ne olivat kiehuneet aivan massaksi, annettiin massan jonkun aikaa jäähtyä ja päälle noussut öljy otettiin talteen. Se sai korvata lamppuöljyä. Öljyä laitettiin peltipurkkiin ja reunalle kangassuikale joka riippui öljyssä ja siihen tuli. Se oli joskus pärevalaisimen ohella talon ainoa valaisin.” (Tämä on ensimmäisen maailmansodan ajoilta.)

Voisin tuohon vielä lisätä, että saarelaisille eivät hylkeenrasvalamputkaan liene olleet tuntemattomia.

– Pellonpoika –

Istutaan hämärikköä

Olen saanut juuri luettua muutamia Johan Theorinin teoksia. Kirjojen tapahtumat sijoittuvat Ruotsiin Öölannin saareen.

Näin kertoo Gerlof Davidsson, eräs teosten päähenkilöistä: ”Lapsuteni aikoina 1920-luvulla oli työpäivä päätynyt pelloilla ja venevajoissa. Kaikki olivat palanneet illalla kotiin, mutta lamppuja ei oltu vielä sytytetty.” Ne olivat silloin tietysti öljylamppuja. Oli hämärän hetki, tarinoitten aika. Aikuiset istuivat hämärässä. Keskustelivat päivän töistä ja siitä, mitä muissa taloissa oli tapahtunut. Silloin tällöin kerrottiin myös tarinoita tupaan kerääntyneille lapsille. Tuntuuko tutulta? Näinhän on ollut meilläkin aikanaan koti-Karjalassa. Ei tietysti minun muistini aikana.

Muistikuvani kumpuavatkin jatkosodan ajoilta. Ei meilläkään silloin vielä ollut sähköä. Valoneuvot olivat mitä sattuu, esim. karbidilamppuja. Eräs syksyinen ilta: Porstuvasta kuuluu kopinaa. Ovesta astuu sisään naapuri ”Hilma-täti”. Tulin istuma hämärikköä, niiko ennevanhaa. Eihä teilkää viel olt sytytetty lamppuu tulta. Aiko rattosaa. Ja siint alko juttuu tulemaa. ”Oottaks työ kuulleet?” Mikä nautinto se oli lapselle ja vaihtelua vanhemmille. ”Mie pistisi kuulemaa, ko niitä desanttiikii on taas nähty.” Eihä meillä vielä tiijetty mittää. ”Ja nehä näyttäytyt-kii vaa naisille. Kirjoitin tuossa, että Hilma-täti. Tulee muistaa kumminkin, että ainakin lapsille vanhemmat naiset olivat aina tätejä ja mummoja, ilman mitään sukulaisuutta.

Vielä näistä hämärikön ajan kertojista. Ennen minun aikaani oli ollut hyvä tarinan kertoja mummoni isä Benjam Aapraminpka Kaijanen (s. 1853-1922). Näin minulle kertoi Rauha Karvanen o.s. Reponen aikoinaan Piikkiössä käydessäni (pitäisi olla nauhallalla).

Tuli sattumalta käsiimme Johannekselainen v. 1974 tammikuuta. Näin siinä kerrotaan hämärästä Koivistolla 1900-luvun alkupuolella.

”Muistellessa vuosien takaista menneisyyttä nousevat esiin ne hiljaiset hämärän hetket, joita vietettiin ennen varsinaisen pimeän tuloa. Lamppuun ei pantu heti valoa, pidettiin ”hämärikköä”. Tämä taisi olla ehkä säästäväisyysystäkin, vaikka ei ollut energiapulaa, säästää täytyi kaikessa. Tuvassa oli tunnelmaa. Koko sisarusarja (6 kpl) keräännymme uunin läheisyyteen, kuka uunin penkille, kuka mihinkin pikkutuolille. Vanha kollikissa Miiru hyppäsi ylimmäksi uunin päälle lämpimään. Tähän samaan hämärän pitoon tulivat myös setäni tyttö Emma ja Elsa, sekä Simo Anna-Mari ja tädin Iida. Tuvassa oli hiljaista, tyttöjen salaiseen sipinään sekoittui vain kissan hiljainen hyrräys uunilla. Tämä olikin talvi-illan kohokohta, se kesti noin tunnin verran joka ilta, paitsi lauantaista, se oli saunailta.”

Näin kirjoitti äitini v. 1974 nimim. H.M., nyt Pellervo.

Sika Saperon muisteloita Tarvasjoen kodista

Minä olin sellainen tavallinen suomalainen sika, vielä kai murrosikäinenkin. Olin sota-ajan possu ja minusta jäi uskoakseni hyviä muistoja. Oikeastaan lyhyt elämäni oli aika onnellista. Sain hyvää hoitoa, ja seuranani minulla oli Mansikki-lehmä ja valkoinen, kesy kani. Kai minullakin oli nimi, mutta se on unohtunut ihmisystäviltäni.

Asuin Tarvasjoella Ratian evakko-perheen possuna. Navetta sai olla kotini. Mikäpä siellä oli röhkinessä ja tonkiessa lupsakan lehmän seurana.

Kesä se oli vasta poikaa. Pääsin ulkokarsinaan ja sain kylpeä ihanassa mullassa. Lapset kävivät minua usein rapsuttamassa kepillä, ja kylläpä se teki-kin hyvää. Ruuassakaan ei ollut mitään valittamista. Kyllä se minun vaaleanpunaisen massuni täytti. Perunankuoret ja kalanperkeet kun vähän kiehautti, niin jopa tuli mahtava muussi. Sain joskus vähän jauhojakin, vaikka ne olivat kuulemma kortilla. Tällaisilla sapuskoilla tämä possu kasvoi kovaa vauhtia.

Taisin minä olla aika vinttiö ja seikkailunhaluinen yksilö. Kerran nimittäin karkasin karsinasta, kun oli niin palava halu lähteä tutustumaan suureen maailmaan. Juoksin minkä sorkista pääsin, mutta pahaksi onneksi perheeni poika näki pakoyritykseni. Pian oli perässäni liuta lapsia, jotka kiljuivat pahemmin kuin sika konsanaan. Pääsin metsänreunaan asti ennen kuin se suuri poika nappasi minut kiinni ja laittoi kaulaani narulenkkiin. Luuliko tuo minua peräti koiraksi? Eihän siinä auttanut muu kuin seurata taluttajaa ja asettua omille pahoille lepäämään. Ja totta puhuen lepo olikin tarpeen, sillä possunsydämeni löi huolestuttavalla nopeudella.

Kun sitten joulukuu alkoi lähestyä, vallitsi navetassa sähköinen tunnelma. Lapset kävivät tiuhaan minua rapsuttamassa ja sen pienimmänkin saparopään silmät näyttivät kovin itkuisilta. Jotain oli nyt tekeillä. Ja kun tämä maailma on kova paikka meille possuille, niin enhän minäkään saanut elämäni loputtomasti jatkaa. Niinpä heitin jäähyväiset eläinystävilleni. Oli kai minunkin silmissäni sellaisia possunkyyneleitä.

Mutta sainhan elää hyvän elämän, paremman kuin joku muu kärsäkäs.

– Ella Heino –

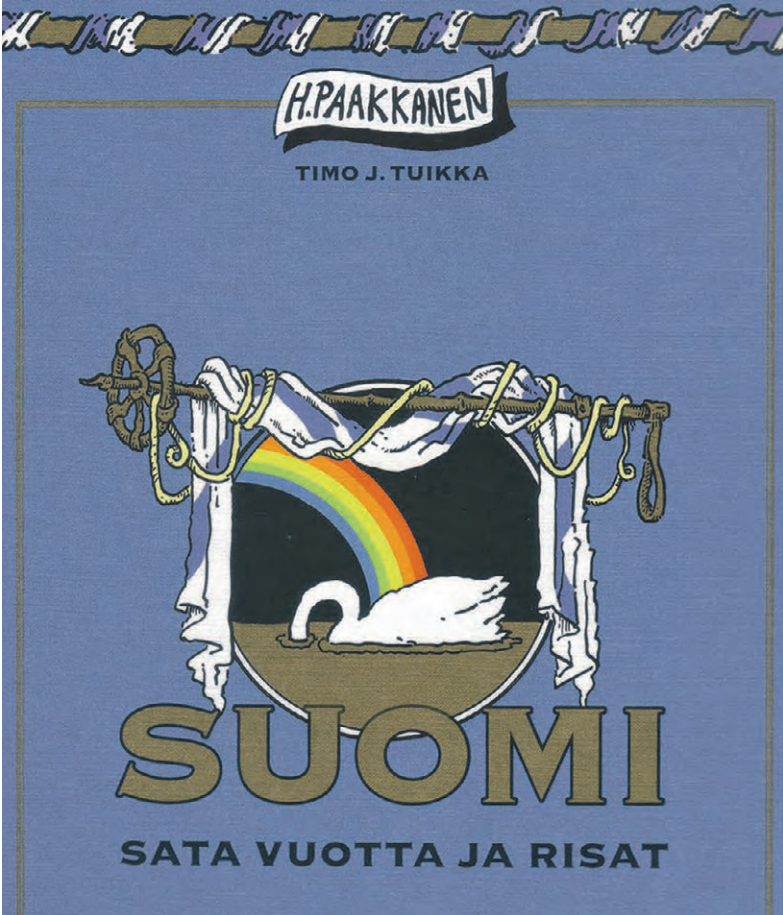
Suomi ja risat – kuvan ja sanan liitto

Heikki Paakkanen on lähtenyt liukkaalle suolle rakentaessaan erityistä juhluvuoden opustaan Suomi sata vuotta ja risat.

Sananselityssoppia löytyy sivuilta siihen tueksi, sillä tekijöiden mukaan suomi on jo ammoisista ajoista tarkoittanut jäistä suomaata. Teos on kuvan ja sanan avoin liitto – eivät asu yhdessä, mutta muodostavat toisiaan täydentävän poliittisen taloussuhteen. Paakkasen piirrosten ekonomia on sen verran suurta, että samalle sivulle ei mahtuisikaan niin moniulotteisia lausejättejä kuin tekstisivuille on mahdutettu. Tekstistä vastailee omaehtoinen tulkitsija Timo J. Tuikka.

Eikä Tuikka ole ensimmäistä kertaa asialla, suomalaisen poliittisen historian ja elämänmenon kääntöpuolia kurkistelemassa. Muutamia vuosia sitten ilmestyi teos Kekkosen takapiru, joka oli erikoinen kooste politiikan tukimiehen henkilökuvaa ja valtakunnan vahvimman vaikuttajan elämänkulkua. Aineksia julkaisuun löytyi ja jäi käyttämättä Tuikan väitöskirjatyössä – ja senkin aiheena oli tietenkin Kekkonen. Vielä uudempi painotyön läpikäynyt järkäle on Tuikan Vuosisadan sankarit ja pelurit (2015).

Varoituksen sana on paikallaan Suomi -kirjan avaaajille. Tavara ei ole kevyttä kesälukemistoa, vaan haastaa katsojan ja lukijan ankaraan vääntöön todellisuuden olemuksesta. Kuvaston reunakevennysten hentoina esimerkeinä ovat vasarat ja alasimet – siinä symbo-

liikkaa kansan perinteelle. Suksisauvat ovat aina kuluneet Paakkasen käsissä ja niiden kaikkivoipaisuus nousee esiin suokansan tarinassa. On pitäyditty pääosin sadan viime vuoden hutkinnassa, mutta tutkinnassa ei ole voitu ohittaa sitä miten kansanneito hutkii painotuotteella erehdyttävästi kaksipäiseltä vaikuttavaa petolintua.

Tämä teos vaatii varmaankin viisi kierrosta tutkailemista, koska tekijöiden mielenliike ei aukene kerralla kokonaan. Ja eri kerroilla avautuu erilaisia ovia. Makuasiaksi ja lukijan vastuulle jää mitä avautuvista ovista kurkistaa tarkemmin. Sateenkaari valaisee kantta ja suon sininen virvatuli monia muita matkalla kohdattuja. Joululyhdyn himmeä valo

on matkallaan uupuneen joulupukin lohtuna – siitä kapea näyte tällä sivulla. Joka tapauksessa maailman meno – tämä kotimainenkin – näyttäytyy erilaisessa valaistuksessa kuin virallinen juhlatuwa kristallilamppujen loistossa. Tulkoon samalla mainituksi – yllätyksenä meille ja muille – että Heikki Paakkanen on kalpamiekkailun tuore

Suomenmestaruuspronssimitalisti. Sarja on yleinen 60 vaan ei 70 ja mitalisti on tavattu onnellinen hymy kasvoillaan palkintopallilla. Urheilutaustaa toimijalla on varhaisilta ajoilta pöytätenniksessä. Siitäkin on ollut hyötynsä, sillä Suomi – teoksen rakentelu Timo J. Tuikan kanssa on tehty pöytätennistekniikalla.

– Hannu Rastas –

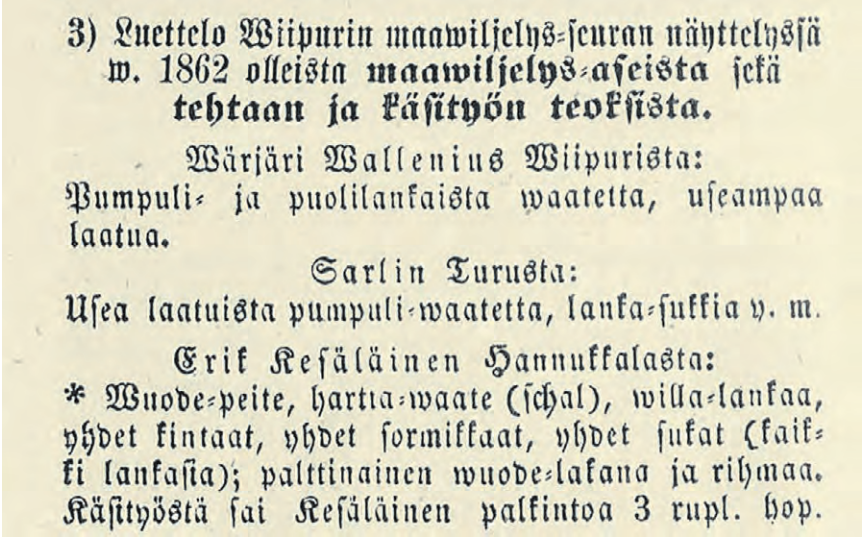
On ennenkin osattu

Arto Kesäläinen (Veijon poika) toi Raimo Kesäläisen (Kaukon poika) löytämän, Ottawa, Sanomia Wiipurista -lehden numerossa 40/1862 julkaistun tiedon esi-isänsä Erik Kesäläisen Viipurin maanviljelysseuran näyttelyssä saamasta palkinnosta. Erik Kesäläisellä Hannukkalasta oli näyttelyssä wuode-peite, hartia-waate (schal), willa-lankaa, yhdet kintaat, yhdet sormikkaat, yhdet sukat (kaikki lankasia); palttinainen wuode-lakana ja rihmaa. Käsityöstä sai Kesäläinen palkintoa 3 rupl. hop.

Erik Kesäläinen syntyi Hannukkalassa 20.4.1811 Matti Mikonpoika Kesäläisen ja Valpuri Eerikintytär Horttanaisen ensimmäisenä lapsena. Erik Kesäläinen oli naimisissa kahdesti. Ensimmäisestä avioliitosta Anna Aapramintytär Mutkan kanssa hän sai kymmenen lasta, joukossa yhdet kaksoset. Syyskuussa 1854 Anna oli synnyttämässä heidän yhdettätoista lastaan. Sekä lapsi että Anna menehtyivät ja Erik jäi neljän lapsen yksinhuoltajaksi. Vanhin, Katariina (myöh. Kouvonon) oli tuolloin 20-vuotias ja nuorin, Maria (Kouvonon) 5-vuotias. Pojat Abraham ja Kustaa olivat 17- ja 13-vuotiaat. Maaliskuussa 1855 Erik avioitui Matti Tahvonpoika Tikan lesken Anna Antintytär Kesäläisen kanssa. Talollinen, lautamies ja kylänvanhin Erik Kesäläinen kuoli halvaukseen Hannukkalassa 13.6.1884. (Tiedot: Arto ja Raimo Kesäläinen sekä Kansallisarkisto/Johanneksen seurakunnan arkisto).

Lisää kyseisestä näyttelystä

Vuonna 1847 perustettu Viipurin Läänin Maanviljelysseura (myöh. Länsi-Karjalan Maanviljelysseura) järjesti 15.-25.9.1862 maamme ensimmäisen näin laajan maatalousnäyttelyn. Lisätähti Otawalle, Sanomille Wiipurista N:o 37: ”-Näyttely ansaitsee myös tawallansa suuren merkityksen ja arwon erinomattain kuin se on ensimmäinen sellaiseksi kutsuttawa suurempi laitos meidän maassa. Siihen on tuotu jotensakin paljo tuotteita ja teoksia

kaikesta laatusta, ei yksin maanviljelykseen kuuluwaa mutta kaikkea mitä muussakin katsannossa on maassa walmistettu. Kuin tähän tulee että kaikki näyttelyssä nähtävä tawara on hywästi ja erinomaisella huolella järjestetty, niin on näyttely woittanut itsellensä paljo katselioita ja kaikkein erinomaisen suosion ja monelta wielä ihmettelemistäkin.” Artikkelin lopussa todetaan vielä: ”Me sanoimme että kaikki oli Näyttelyssä hywästi järjestetty, mutta meidän täytyy myös sanoa että umpi suomalaiset katsojat owat paljo paheksineet sitä, että useimpien kappalten päälle oli kirjoitettu ruotsalainen nimi ja selitys, josta suomalaiset monjat oikeen tukki-aan repiwät.” Seuraavissa kolmessa Otawan numerossa julkaistiin näyttelyyn osallistuneet ja palkituiksi tulleet. Luettelo oli jaettu kolmeen osaan: 1:ksi maan kaswuja, 2:ksi eläimiä ja 3:ksi maanwiljelys-aseita, tehtaan ja käsityön teoksia. Kuten edeltä käy ilmi, tuli Erik Kesäläinen palkituksi jälkimmäisessä ryhmässä. Mutta ei siinä kaikki: Erik Kesäläinen osallistui myös maan kaswuja –ryhmään rukiilla ja humaloilla ja sai palkintoa 3 ruplaa hopeassa. Hänen papu-lyhteensä jäi palkinnotta.

Muita johannekselaisia näyttelyyn osallistujia

1) Maan kaswuja (Ottawa N:o 38/1862) J. Frey Kaislahdesta: Woita ja Juustoa; Probsteier-ruista, puituna sekä lyhteissä, 1862 wuoden kaswua, painawa 14 leiwiskää 5 naulaa tnr.; Kaksi-riwistä ohraa, puituna sekä lyhteissä 1862 wuoden kaswua, painawa 12 leiw. 15 naul. tnr.; Kauraa, puituna sekä lyhteissä, 1862 wuoden kaswua, painawa 9 leiw. 15 naul. tnr.; Wihanta lyhde Amerikan kauraa, 1862 wuoden kaswua. Voista ja wiljakasveista annettiin palkinnoksi seuran kunnia-raha.

Esaías Stykki: Ruista, hirs-wiljaa ja kauraa, puituna ja lyhteissä, sekä ohraa lyhteissä, joista kaikista hän sai palkinnoksi seuran kunnia-raham. Osallistui näyttelyyn myös pellawalla, puhdistettuna ja lyhteissä. Jonas Kontto: Woita, ruista ja kauraa, joista sai palkintoa 3 rupl. hop. Jak. Alfthan Kirjolan howista: Thimotej- eli puntar-heinän siemeniä.

2) Eläimiä (Ottawa N:o 39/1862) J. Frey Kaislahdesta: 1 härkä, 3 wuotta wanha, Wiikin kartanosta (Latokartanosta) Helsingin luona, Ayshire-Suomalaista rotua; 1 lehmä, 3 wuoden ikäinen, Sjundeon pappilasta Uudella maalla; 1 wasikka, 4-jän wiikkonen; 1 engelskan rotuinen 11 kuukautinen imisä sika; 1 sika samote engelskan lajia, 8 kuukautinen; 1 syöttiläs-sika Amerikan laatua, 10 kuukautta wanha; 2 engelskan rotuista 7 wiikkoista porsasta; 1 kochinkiinalainen kukko ja 2 kanaa. Esaías Stykki Kakista: 1 Orit, 3 wuoden wanha. J. Alfthan Kirjolasta: 2 lypsy-lehmää, joista 1 palkittiin 10 ruplalla; 1 karju, engelskan rotua, palkittiin 8 ruplalla; 1 imisä sika, engelskan rotua.

3) Maanwiljelys-aseet sekä tehtaan ja käsityön teokset (Ottawa N:o 40/1862) Palkitun Erik Kesäläisen lisäksi osallistuivat tähän sarjaan mm. Jonas Kontto Kaijalasta: Willalankaa sekä mustia ja walkeita willoja. Kippari Karwanen: Pieni laiwa (kaawa) Helena Pikkala Johanneksen pitäjältä: Willawaatetta.

Koonnut – Marjatta Haltia –

Karin tarinoi

Juhlitaan vanhaa ja uutta

Useimmilla perheillä on omat vakiintuneet tapansa joulun ja uudenvuoden viettoon koristeluista, lahjoista ja perinperuuista alkaen itse juhlimiseen asti. Meidän perheemme tapasi jouluaattona lähteä jouluajelulle kirkossakäynnin jälkeen. Ajelimme rauhallisesti läpi naapuruston asuinalueiden ja ihastelimme niiden värillisillä, läpi yön palavilla valoilla koristeluja taloja. Myöhemmin illalla, lahjapaketit avattuamme, nautimme paksun viipaleen suklaarullaa; suklaasiirapilla kuorutettua, kermavaahdolla täytettyä ja jäädytettyä suklaatorttua.

Uudenvuoden perinteet vaihtelivat. Joskus valvoimme myöhään television ääressä katsellen erityisiä aattoillan ohjelmia tai pelasimme lautapelejä, toisinaan puolet perheestä meni nukkumaan paljon ennen vuoden vaihtumista. Nyt aikuisena omat uuden vuoden juhlimiseni ovat mukautuneet sen mukaan, missä kulloinkin asun ja ketkä ystäväistäni ovat halukkaat juhlimaan vuoden vaihtumista yhdessä. Minulla on kuitenkin yksi tapa, joka on vahvistunut vuosi vuodelta: katsella vanhan vuoden aikana otettuja valokuvia. Käyn kuvia lävitse – nykyisin useammin digitaalisessa kuin paperisessa muodossa – muistellen vuoden aikana tapaamiani ihmisiä ja erilaisia tapahtumia. Tuntuu hyvältä keinolta ankuroitua vahvasti menneeseen ennen sukellusta uuteen vuoteen.

Yksi niistä asioista, jotka minua valokuviissa viehättävät, on se, että ne ikuistavat pienen hetken. Älypuhelimet tekevät valokuvauksesta niin helppoa: pitää vain kohdistaa puhelimen kamera ja klikata. Kuvat ovat tallessa ja voimme selata niitä eteen- tai taaksepäin, tehdä aikamatkan hetkestä toiseen. Kuvat kertovat meille, mitä teimme ja minä koimme tuolloin tärkeäksi. Ennen kaikkea ne muistuttavat meitä ystäväistä ja ihmisistä elämässämme sekä niistä kaikista hauskoista, vakavista tai muista ikimuistoisista yhteisistä kokemuksista, jotka ovat lujittaneet suhteitamme.

Sanonta ”yksi kuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa” elää, kun katsomme valokuvaa ja alamme kerrata kuvaan liittyvää tilannetta. Todennäköisesti tuhat sanaa on useimmille kuvistamme vain tarinan alku.

Mieleenpainuvimpia ovat usein ne pienet hetket, jolloin aika tuntui pysähtyneen. Tapahtuma saattoi olla niin tavallinen, ettemme vaivautuneet ottamaan kuvaa tai se sattui juuri sinä päivänä, kun olimme unohtaneet kameran kotiin. Ja kuitenkin kuvat väikyvät mielessäme edelleen, kuukausia tai jopa vuosia myöhemmin. Varmasti kaikilla on jokin tällainen kokemus: kesäinen iltapäivä järvellä, odottamaton tapaaminen bussissa tai junassa, erityinen illallinen ystävän kanssa.

Vuosia sitten vierailin Uppsalassa ja järjestin liki kolmekymmentä vuotta tutemalleni eläkeläispariskunnalle museoretken Tukholmaan. Myöhään iltapäivällä sulattelimme kokemaamme, mm. historiallisia viikinkinäyttelyitä, ja olimme palaamassa metroasemalle. Matkan varrella oli jäätelökioski, ostimme jäätelöt ja levähdimme hetken puiston penkillä jäätelöistä nauttien. Kuka kiinnittäisi huomiota kolmen jäätelöä syövän ihmisen ryhmään, saati että ottaisi heistä valokuvan? Mutta sydän sanoo toisin: kolmen vuosikymmenen läheinen ystävyys, lämmin auringonpaiste, levollinen hetki – parasta elämää. Liian pian jäätelöt oli syöty, taikuuksa mennyt, olimme palaamassa jokapäiväisiin rutiineihin. Mielikuva kuitenkin säilyy, ja sen kautta saatamme ymmärtää, että tärkeintä elämässä eivät ehkä olekaan suuret juhlat, vaan ne pienet ohikiittävät hetket, jotka tarpeeksi hidastettuina korostavat sitä, että elämä todellakin on hyvää ja erityistä.

Toivotan teille kaikille hauskaa joulua ja rauhallista uuden vuoden alkua!

Karin Hokkanen 18.11.2017

Vapaa suomennos:

– Marjatta Haltia, Sari Scimone –

Joulutervehdykset

Espoo Helge Toivonen	Tuomo Reponen perh. Matti Ruohonen Puolukkatie 1 A 4
Joensuu Anja ja Ilkka Reponen Siltakatu 24 A 6	Piikkiö Elvi ja Paavo Hörkkö Katajatie 8 Aila ja Hannu Lenkkeri Liedontie 53 Martti Muuriaisniemi Vaskisenäntie 85 Pirkko ja Viljo Mäki perheineen
Kaarina Yrjö Ahjosaari Isännänkatu 1 B 12 Juhani Haltia perheineen Riitta, Airi, Matti ja Mokka Kukkonen Pirjo ja Matti Amper Arto ja Anne Toivonen Revonkatu Taimi Toivonen Välppekatu 4	Pori Eira ja Matti Laiho Hyvelänraitti 198
Kalanti Eino ja Hilikka Ilmasti perheineen	Raisio Sakari, Jorma ja Jukka Lönnroth
Kotka Marjatta Virkkilä o.s. Kottonen Kalliolank. 4 B 46	Savonlinna Tapio ja Auli Sinkkonen
Lieto Toivotan kaikille Johannekselaisille Hyvää joulua! Raija Kärpjoki	Siilinjärvi Lämmin Joulutervehdys Laila Meteliseltä! Asematie 13 as. 1, 71800 Siilinjärvi
Littoinen Liisa Katajainen Hahtuvakatu 10 Arto Kesäläinen Lankakatu 11 Mirjam Sailola	Tampere Pertti Alminoja Jankanraitti 23 as 13
Masku Anneli ja Paavo Hirvi Lehtitie 17	Turku Hannele Hentula Eevi Ikänen Välskärinkatu 20 Tauno Kesäläinen Kirkkotie 15 A 10 Taimi Pentti Hovioikeudenkatu 3 as. 506 Hannu Sinkkonen Välskärinkatu 16 Helvi Sinkkonen Välskärinkatu 7 Pekka Sinkkonen Sepelikuja 1
Nakkila Vappu Lankinen Ällänkatu 3	Ulkomaat Tarja ja Edward Bennett Worksop, GB Hyvää Joulua toivottavat Solveig ja Marita Ruotsista Boris ja Ljubov perheineen Johanneksesta
Nousiainen Hannu Salminen ja Sirpa Ahonen Mietoistentie 207	Hankalan ja Pukin koulupiiriläiset
Paimio Marja ja Jaakko Alhokankare Teerlakiantie 14 Lyyli ja Marjatta Haltia Sanna ja Reijo Hörkkö Hannele ja Ismo Kajander Helena Reponen Kerttu Reponen Veikkarintie 326 Terhi Reponen	Johannes-Seuran johtokunta
	Lehtitoimikunta
	Littoisten Karjalaiset ry

Johannes-Seuran pikkujoulu Pontelassa

Vanha suomalainen sananlasku väittää, että vuodet eivät ole veljeksiä, mutta kaksi viimeistä ensimmäistä adventtia ovat olleet sään kannalta kuin kaksi veljestä. Aloitimme jo tuntia aikaisemmin kuin viime vuonna, mutta taas oli jo pimeää ja vettä vihmoi taivaalta. Sää ei pelottanut väkeä, sillä tällä kertaa heitä saapui enenätysmäärä. Valitettavasti yhtään lasta ei ollut mukana! Olimme iloisia Porista asti tulleista vieraista.

Juhlasali täyttyi ovensuuhun asti, ja lisää pöytiä oli kannettava saliin. **Lenkkerin Hannun** tuoma kuusi seisoi nurkassa Suomen lipuin koristeltuna. Juhlan teemana oli Suomi 100. **Riitta** ja **Arto** olivat nähneet suuren vaivan valmistellessaan salin ja tarjoilupöydän koristeet. Pöydillä sinisen liinan päällä oli styrox-palloon kiinnitettyä Suomen lippu seuranaan joulukuusi. Pienet tuikut paloivat kaikilla pöydillä. Arpajaispöytä pursui voittoja. Pitopalvelu Wanha Primadonna hoiti tarjoilun. Tuttu musikanteri **Armas Jansson** soitteli haitariaan. Juhlan juontajana toimi allekirjoittanut.

Kuva: Terhi Reponen

Menneisyydestä nykyaikaan puhein, runoin ja lauluin

Joulumusiikki tulvehti Armaksen haitarista, ja sen jälkeen **Liisa** esitti tervetulotoivotuksen Kantelettaren runolla ”Silloin laulan, konsa jouan”.

Puheessaan hän totesi 100 vuotta valtion iässä olevan lyhyt aika, mutta ihmisen iässä pitkä. Ihmisen ikä muodostuu muistiin jääneistä tapahtumista hänen elämässään. Karjalaiset muistelevat aikaa käyttäen mittana sotia. ”Enne sotti,

talvisovan aika, välirauha aika, jatkosovan aika ja sillo ko myö viime kerra lähetti kotont.” Sillo enne koton.” Puheeseen sisältyi myös lyhyt katsaus Johannes-Seuran historiaan. 1950-luvun alussa Viipurilaisen Osakunnan jäsenet keräsivät ja tallensivat johannekselaista kansanperinnettä. Kaijalassa asunut **Helena Kuitu** oli 1870-luvulla laulanut kehtolauluna runoa maailman luomisesta. Tämän osasi ulkomuistista 80-vuotias **Anton Hörkkö** ja muistiinmerkitsi **Lauri Airikka**. Ranskan kielen rehtori **P. Chanfreau** vei mennessään Toulousen yliopiston arkistoon nauhan, jossa Johanneksen murteella esitetään Raamatun kertomus tuhlaajapojusta ja ”Karjalan kunnailla”. Johanneks juhlat ovat myös aikojen kuluessa muuttuneet sekä sisällöltään että pituudeltaan. Mikä Suomessa on parasta? Tuhannet järvet, metsät, vuodenaikojen vaihtelut, sininen tähtitaivas talvi-iltais, turvallisuus ja vapaus opiskella. Nämä asiat suomalaiset nostavat etusijalle maassamme. Kiitollisuudella muistamme menneiden sukupolvien työtä. Seuran puheen-

johtaja **Janne Ason** tervehdyssanoihin liittyi tulevaisuuden visioita. Nyt olisi edessä sellaisen kirjan kirjoittaminen, johon kootaan tietoja evakkoelämästä ja meihin suhtautumisesta, kun tänne tulimme. Tärkeänä tehtävänä on siirtää nuorisolle johannekselaista perinnetietoa.

Terveiset Porista esitti **Maire Suominen**. Sielläkin toimintaan kaivataan lisää henkilöitä ja varsinkin nuoria pitäisi saada mukaan. **Eira Laiho** esitti kauniin runon ”Lapsuuden joulu”. Säkeistöjen välillä Maire lauloi ”Enkeli taivaan” ja toisenkin hartaan laulun. Yhteislauluina kajautettiin ”Maa on niin kaunis” ja ”Joulupuu on rakennettu”. Porilaisten toivelaulu oli kaihoisa ”Sylvian joululaulu” eikä suinkaan ”Porilaisten marssi”. Vielä yhdessä laulettiin ”Joulu on taas, joulu on taas, kattilat täynnä puuroa” ja haettiin maittavaksi hautunutta riisipuuroa. Puuronäkönnin aikana oli mukavaa haastella ja vaihtaa kuulumisia. Arpojen myyjät toimivat kiitettävästi myymällä kaikki arvat. Maire kertoi hauskan tarinan peräkamarin pojan

❄ ❄ ❄ Joulutervehdykset ❄ ❄ ❄

Autokorjaamo Testipiste oy

Hallimestarinkatu 22
20780 KAARINA

TOYOTA

autokorjaamo m.hilri
testipiste

Puh. (02) 243 5585
Faksi (02) 243 5100
Gsm (0400) 824 767
markku.hiiri@testipiste.fi

Hyvän ruoan ja palvelun paikka Diikkiössä

**Avcinna ma-pé 8 - 16,
viikonloppuisin tilauksesta**

lounaskahvila

tilausravintola

kokoustilat

Lucentie 4, 21500 PUKKIO

puh. 0500 527 456

mila@wanhaprimadonna.fi | www.wanhaprimadonna.fi

MAAHOVI OY

Raimo Hovi
050-65420

esahaltia.com
- esahaltia@gmail.com -

Kuvat: Liisa Katajainen

elämästä ja joulun odotuksesta. Toiveena oli oma emäntä ensi jouluksi. **Liisa ja Ritva** lauloivat ”Heinillä härkien kaukalon” ja isänmaallisen laulun ”Tämä taivas, tämä maa”. Ritvan runossa oliin hakemassa joulukuusta ja samoiltiin metsässä. Liisan esittämässä ”Läskivärssyssä” laihduttamista harkitseva henkilö saa ohjeita aikeen toteuttamiseen, mutta vaikeaa se heikokuonteiselle on. Aloittaminen siirtyy tulevaisuuteen.

Älynystyröiden hierontaa Paskojan Eevertin johdolla

Nyt maistuikin jo kahvi mansikkakakun kera. Siitä eteenpäin **Pekka** ja **Sirpa** testasivat yleisön tietoja. Ryhmien jäsenet keskustelivat keskenään annettavasta vastauksesta Pekan esittämiin kysymyksiin. Oli helppoa kysymyksiä, mutta oli erimielisyyttä oikeasta vastauksestaakin. Olivatko presidentti **Ståhlbergin** etunimet **Karl Johan** vai **Kaarlo Juho**? Pieni sanaharkka sai kysymyksen esittäjän vastaamaan, että hän oli asian tarkistanut tietosanakirjasta. Päädyttiin

kompromissiin ja hyväksyttiin molemmat kirjoitustavat. Eikös eteen tullut toinenkin keskustelua herättänyt kysymys! Paljonko on tusina plus tiu? Onko tiu 20 vai 21 kappaletta? Päätettiin yksimielisyyteen viimeksi mainitusta. Sirpa laski pisteet ja ilmoitti voittajat. Karamelleja jaettiin palkinnoiksi. Liisa esitteli yllään olevan kansallispuvun ja sen historian. Puku on esitellyt yleisölle Johannesjuhlissa Piikkiössä vuonna 1951. Suoritetussa äänestyksessä se jäi häviölle. Joulukuusen vierellä oli mallinukke puettuna Johanneksen naisen uuteen virallistettuun kansallispukuun. Sirpa esitteli vielä kansallispukuprojektin kulun ja vastaili paikalle ilmestyneen **Paskoijan Eevertin** kysymyksiin. Yleisö oli kiinnostunut puvun hankintahinnasta.

Joulupukki oli jättänyt eteiseen suuren korillisen lahjoja. Evertti kantoi sen keskelle salia ja siitä alkoi jakelu yleisölle. Vielä arpajaiset, joissa päävoittoina oli kaksi suurta tuotekoria. Toinen niistä oli porilaista tuoma. Noinat nosti voittorpoja ja palkintoja riitti usealle

onnelliselle voittajalle. Voittona oli myös sininen ämpäri Suomen lipuilla koristeltuna. Suomalaisethan ovat hullaantuneita ämpäreihin! Lopuksi säästettiin päävoittojen arvonta. Juhla päättyi ”Sylvian joululauluun”. Joulukuusi jäi salin nurkkaan odottamaan seuraavia juhliloita.

Toivotan kaikille lehden lukijoille ja Johannes-Seuran eri tilaisuuksiin osallistuneille ”Hyvää joulua ja onnellista uutta vuotta 2018! Muistakaa veteraaneja ja olkaa kiitollisia vapaasta, itsenäisestä isänmaastamme!

*Tämä taivas, tämä maa,
sillä arvoa on pysyvää.
Tämä taivas, tämä maa,
sukupolvelta toiselle jää.*

– Liisa Katajainen –

Yli viisikymmenvuotias joulukaktus

Tädilläni Eeva Tiilikaisella Kuusistossa on yli viisikymmenvuotias joulukaktus, jossa vaimoni laski olevan noin 175 kukkaa. Kaktuksella on leveyttä yli metrin. Eeva sai joulukaktuksen yli viisikymmentä vuotta sitten äidiltäni. Eeva arveli silloin kukan saadessaan, että se kuolee hänen hoidoissaan pian. Toisin on käynyt. Kukka on komea ja elinvoimainen.

Pitkän iän salaisuus lienee siinä, että kukka on paljon ulkona ja syksyllä pakasten lähestyessä kukka on viety viileään ja hämääseen saunakamariin, jossa nuput sitten kehittyvät ja olohuoneeseen tuotuna kukinta alkaa. Entäpä minä verrat verran sille lienee juteltu vaikkapa karjalaisia tarinoita?

– Raimo Kesäläinen –

Kuvassa kukan antaja Salme Kesäläinen istumassa ja kukan saaja Eeva Tiilikainen tuolin takana.

Juurilla Kaijalassa ja Haltiansaarella

SYNNYINSEUTU

Minne kulkenenkaan maailmassa
oon aatoksissain aina Karjalassa.

Siel Viipurinlahden rannalla
on Johanneksen kunta,
sen muistoin ylle koskaan ei
saa sataa unhon lunta.
Ikihonkain latvukset
siel piirtyi taivaan sineen,
kuu hopeisen loi sillan yli veen.
Sen metsäin tummuus,
viljapeltoin kulta,
laineiden laulut,
on jäänyt sydämeen.

Siell' maamies vakain askelin
auran-kurjes kulki,
väki saarten, rannikon,
toi kalaparvet julki.
Tehtaanpiipun varjossa
leipänsä monet saivat
ja ulkomaille tavaraa
lastasi suuret laivat.

Niin aherrettiin arkisin,
vaan sunnuntai kun koitti,
lepopäivää kaikille
kirkonkellot soitti.
Kertoi tuulen humina:
maailma on avara.

Mutt' synnyinseutu rakkain on
unohtumaton.

Runoillut
Impi Helena Haltia, Hele-tätimme

Ensimmäinen veneellinen on pian saarella. Kuva: Vesa

**Isäni Kauko Loikas oli Kaijalasta, äitini Martta o.s. Haltia Haltiansaaresta. Olen aina tien-
nyt, että juuremme ovat Karjalassa. Edellisestä Johanneksessa käynnistäni tuli kesällä 11
vuotta. Matkassa olivat tuolloin isäni, veljeni Mika ja Vesa sekä tuplaserkkuni Marjatta.
Äiti ja sisareni Mirja eivät houkutteluista huolimatta halunneet lähteä. Paluumatkalla,
rajaviivan ylitettyämme ja päästyämme takaisin Suomen puolelle ajattelin: ”tuonne
mie ennää ikinä mäne”. Saman tien jatkoin kuitenkin: ”pittäähän miun lapset sinne viijä
katsomaa mummon ja papan kotiseutuu”.**

Isäni **Kauko Loikas** oli Kaijalasta, äiti-
ni **Martta** o.s. **Haltia** Haltiansaaresta.
Olen aina tiennyt, että juuremme ovat
Karjalassa. Edellisestä Johanneksessa
käynnistäni tuli kesällä 11 vuotta.
Matkassa olivat tuolloin isäni, velje-
ni **Mika** ja **Vesa** sekä tuplaserkkuni
Marjatta. Äiti ja sisareni **Mirja** eivät hou-
kutteluista huolimatta halunneet lähteä.
Paluumatkalla, rajaviivan ylitettyämme
ja päästyämme takaisin Suomen puo-
lelle ajattelin: ”tuonne mie ennää ikinä
mäne”. Saman tien jatkoin kuitenkin:
”pittäähän miun lapset sinne viijä kat-
soma mummon ja papan kotiseutuu”.

Toistakymmentä vuotta tuo ajatus
hautui ja tänä kesänä matka toteu-
tui. Mukaan lähtivät kolme lastani ja
vävypoikani, **Mirja** poikineen, **Vesa**
perheineen sekä **Marjatan** veli **Juhani**
perheineen. Meitä oli yhteensä 15 henkeä
Haltian Hugon ja **Alinan, Loikkaan**
Taavetin ja **Elisan**, perhekuntaa. Ensi-
kertalaisia oli peräti 13. Vaikka, jos tark-
koja ollaan, **Juhani** on serkkusarjan
ensimmäinen Johanneksessa käynyt.
Syksyllä 1987 oli paperitehtaalla uu-
disrakennuksen sähköistys, urakoitsi-
jana **Juhanin** suomalainen työnantaja.
Kameran käyttö oli tuolloin kiellettyä

ja liikkuminen sallittua vain rajatul-
la alueella - ensikertalaiseksi voi siis
Juhaninkin lukea.

Boris, johon isäni tutustui lukuisil-
la Johanneksen matkoillaan, tuli pian
hotellille saavuttuamme katsomaan
näkyisikö tuttuja. **Boris** hankki meille
kyydin Kaijalaan ja tuli mukaan tul-
kiksi. Isän rakentama kotitalo rapistuu.
Iloinen yllätys oli, kun asukas oli tuttu.
Eudokia-mummo on kuollut, nyt taloa
pitää hänen tyttärensä **Antonina, Tonja**.
Tonja istuu pyörätuolissa, mutta pystyy
liikkumaan jonkin verran tukien avulla.
Hänelle on järjestynyt päivittäistä apua
ja lapset käyvät myös usein hoitamassa
asioita. Kasvimaa oli viimeisen pääl-
le kunnossa. Sen sijaan Kaijalan jätti-
putkikasvusto, joka kauhistutti minua
jo vuonna 2006, tuntui laajentuneen
entisestään.

Lauantainaamuna värjötelimme
Riikosen rannassa ja odotimme saa-
reenlähtöä. Meidän lisäksemme oli
menijöitä **Revonsaaren**, kaikkiaan
kolmisenkymmentä ”pyhiinvaeltajaa”.
Sai siinä muutaman kerran soutaa ennen
kuin kaikki olivat paatissa ja pääsimme
liikkeelle. Taivas oli tumma, aallokko
vaahtos. **Johannes-pipoilla** oli käyt-

töä eikä kukaan jättänyt pelastusliiviä
pukematta. Haltiansaaresta on lyhyt
soutumatka mantereelle, mutta kun
kiersimme **Revonsaaren** kautta, kesti
melkein kolme ja puoli tuntia ennen
kuin pääsimme perille. Tuli vähän hätä-
nen olo, ehtiikö tutkia saarta tarpeeksi.

Haltiansaari on asumaton ja sik-
si luonnontilassa. Siellä sai vapaasti
käyskennellä, tehdä havaintoja ja antaa
ajatusten lentää. Luonnonkasvit hur-
masivat ja huumasivat: tuomi kukki
valtoimenaan, puna-ailakit, käenkaalit,

rentukat ja muut olivat parhaimmillaan.
Ilmakin lämpeni, ja aurinko paistoi kun
astuimme rannalle.

Emma-mamman navetan raunioilta
suunnistimme koordinaattien avul-
la Lehtoon, äidin kotitalon paikalle.
Vahvistuksen oikeasta paikasta saimme,
kun löysimme **Veikko**-enon terveiset
vuodelta 2010. Äidin kertoman mukaan
Lehdosta näkyi vesi joka puolella – aina-
kin kolmesta suunnasta. Selkäpuolella,
meren puolella, oli hieno hiekkaranta,
jonne voi kuvitella **Alinan** ja **Hugon**
lasten rientäneen uimaan kuumana
kesäpäivänä.

Nuorisoa viehätti myös Viipuri, he
osasivat katsoa huonokuntoisten ra-
kennusten ”taakse”.

Mukana oli monta valokuvaajaa, jo-
ten muistoksi jäi lukuisia kuvia. Niitä
katsoessa on hyvä palata matkan tun-
nelmiin.

– **Marja Alhokankare** –

Emma-mamman navetan jäänteitä. Kuva: Karoliina

Ylätalossa otettiin hyvin vastaan, pääsimme käymään sisälläkin. Kuva: Mirja

HELETIN RUNO:
SYNNYINSEUTU
Minne kulkenenkaan,
maailmassa
oon aatoksissain aina
Karjalassa
Siel' Viipurinlahteen
on Juhani Haltian kunta,
sen muisto on koskaan
sain se siunon lunta
lupauksen rukoukset
siel' pinnastaan siiteen
kuu hirtteä silän yll
veen
Sen messän tummuus,
viljapiltoin kulta

Historiallinen yhteiskuva Haltiansaaresta. Vasemmalta: Miika Juusti, Karoliina Koivisto, Juha Koivisto, Marja Alhokankare, Atte Hynninen, Lasse Hynninen, Mirja Hynninen, Anne Lindegren, Juhani Haltia, Veera Loikas, Johannes Haltia, Eveliina Loikas, Alina Loikas, Antti Koivisto ja Vesa Loikas. Kuva: Vesa

Haltiansaaren hienohiekkaista rantaa. Kuva: Karoliina

Luojan ja luonnon hallussa

Laadimpa lyhyesti lehteen lauseita muutamia minäkin, Loikaksen Martan ja Kaukon esikoinen.
Ensimmäisen kerran 2.-4.6.2017 Johanneksessa käytyäni, luovutetut kotipaikat nähtyäni minulle jäi, kuvin lisäksi, levollinen ja lohdullinen olo. Kaijalassa isän kotitalo joen rannalla on vielä paikallaan. Asuttuna, antaen suojaisen ja lämpimän kodin, ja kasvimaan, pojan hoitamana, ravintoa nykyiselle asukkaalle.
Äidin kotipaikalla enää talojen perustuksia ja nimettyjä kiviä. Mutta levollinen ja lohdullinen olo sielläkin.
Ajattelin: Luojan ja luonnon hallussa luonnonlakeja ja vuodenaikoja noudattava Haltiansaari. Laineiden liplatus,

tuulen humina musiikkina korvissa. Valkoisena valtoimenaan kukkivat tuomet tauluina silmissä. Sellaisena se mieleen jäi ja sellaisena se mielessä pysyy. Äidin ja isän ikävän sinne paremmin ymmärtäen ja kiittolisena

– Mirja Hynninen –

Alina Haltia Torkkelinpuistossa vuonna 1937, tyttärenpojantytär Alina Loikas (kuva: Mirja) samassa paikassa 80 vuotta myöhemmin

Juhani Haltia (vas.) ja Boris Tsisikov. Suotuisissa oloissa jättiputki voi kasvaa jopa viisimetrisiksi. Kuva: Vesa

Rakokiven valloittajat Atte ja Antti. Kuva: Mirja

Toteutamme pitkäaikaisen haaveen.
Veneestä jalkaudumme Haltiansaareen.
Menneistä kuvia löytyy, ilman ääntä tosin.
Näen rinteet, navetan rippeet, löydätkö kodin?
Pienet kertomukset saavat viimein kasvot:
rannalla vaahdot, uimaan jos mennä tahdot.
Vaikka vanhat ovat poissa, tarinat elävät
ja kukoistavat keväisin, jaksanko kerätä?
Onneksi löysimme tiemme tänne
ja rakkaat seisovat vierellämme.
Viettäkäämme nyt hetki tässä
sukuni juuria etsimässä.
Vastarannalla komeilee Maksлахden satama,
mukavahan tänne olisi vielä kerran palata.
Yhdessä tietenkin,
kenen kanssa muuten muistoni jakaisin?

– Juha Koivisto –

Lapsuutta Johanneksessa ja vähän muuallakin

(jatkoa numerosta 8-9/2017)

Kyllikki Nurmi o.s. Kosonen muistelee

Isot tytöt touhuilivat enimmäkseen omissa oloissaan, Liisa, Leena ja minä omissamme, Anjakin joskus mukana. Yhteen aikaan olimme olevinamme kovin rakastuneita. Liisa ja minä tykkäsimme Rasehornin Martista. Kysyin hänen sisareltaan Irmalta, kummasta Martti tykkää enemmän. ”Liisasta”, vastasi Irma. ”No hyvä”, sanoin Liisalle, ”pidä sinä Martti, niin minä otan Pertin.” Niin yksinkertaista se oli siihen aikaan. Matkimme aikuisia tyttöjä kirjoittamalla vihkoihin kaikenlaista (Suomallakin oli sellainen vihko) tyyliin ”Yks’ poika sydämeen kätkeyty on, se poika on Luukkosen Pertti!” Myös ihan itse keksimme runoja, minä ne yleensä keksin.

Vasta vuoden 1944 alussa luokallemme tuli hieno ruotsinkielinen tyttö Ulla Dahl, joka osasi vain muutaman sanan suomea. Hänen isänsä oli insinööri ja ilmeisesti tehtaan johtaja, koskapa he asuivat ainoassa niin hienossa, uuden-aikaisessa ja lasiseinäisessä talossa, mitä Johanneksessa tietäkseni oli. Tulin käyneeksi siinä talossa useasti, koska opettaja Koukku kertoi Ullan äidin pyytäneen jonkun sopivan tytön Ullan seuraksi. Sain itse valita mieleiseni toverin. Valitsin Nirosen Sinikan, joka ei varsinaisesti ollut kaveripiiriäni, mutta oli hiljainen, vakaa ja luotettava. Niinpä me sitten kävimme muutaman kerran siinä hienossa talossa ja söimme jotain isossa lasiseinäisessä ruokasalissa. Sinikka oli siellä kerran yksinkin ollessani kipeä. Ulla oli hiljainen ja vaatimaton tyttö; varmaan kielitaidottomuuskin vaikutti. Hänellä oli pikkusiskokin, Mar-Len Ann-Sofi. Minä olin kiinnostunut lähinnä Ullan kirjoista... Se talo sijaitsi rantamännikössä Kakilahden toisella puolen, aika lähellä tehdasta. En muista ollenkaan, oliko Ulla koulussa keväällä 1944 loppuun asti vai häipyivätkö he aikaisemmin.

Joulut kotona 1942 ja 1943 olivat suurenmoisia. Olin lapsi enkä muistanut sotaa enkä miehiä rintamalla. Tunnelma oli jouluisempi kuin koskaan muulloin eläessäni. Lunta oli paljon ja sää muistaakseni koko ajan ihana: pikku pakasta ja upeita auringonlaskuja. Koulun esitykset valmistivat juhlaan niin kuin ei koskaan muulloin. Kotonakin oli

juhlallista; kaipaasin vain oikeita kynttilöitä, mutta silloin oli keksitty lame, ja puuvillavanun kanssa sillä sai ihmeitä aikaan. Pula-ajan ansiosta sain parhaita mahdollisia lahjoja eli kirjoja, ja kivoja olivat paperinuketkin. Kaikkein paras joululahja, jonka koskaan olen saanut, näyttää proosallisemmalta kuin oli: Eino-veli, joka asui Helsingissä (hän oli ”kruununraakki”, loukannut jalkansa nuorena) oli jostain saanut kokonaisen rasiallisen lakritsipötköjä, 50 kappaletta! Hän lahjoitti ne puoliksi äidille ja minulle. Mikä aarre – 25 lakritsipötköä! En muista, kumpana Karjalan jouluna tämän elämäni parhaan joululahjan sain. Tyypillistä, että sekin oli Einolta. Söin ne hitaasti ja nautiskellen; jokainen pötkö tuotti juhlahetken. Se ei todellakaan ollut proosallista, vaan mitä tunnelmallisinta. Suorastaan taivaallista tavallisten herkkujemme piniminttien (mustia pieniä männynpihkan makuisia papanoita), Nami-Murujen (kuivattuja porkkananpaloja) ja puuronkaste-keijauheen jälkeen (kuivattua kirpeätä marja- ja makeutusjauhetta, jota nuoleskelimme pussista tai kaadoimme kämmenelle). Söimme myös paljon hiivaa; luonto pani syömään sitä torjuakseen vitamiinipuutosta, eikä meillä kellään

ollut sellaisia sääripaiseita kuin äidillä ja minulla oli ollut Äänekoskella.

Uudestaan evakkoon

Kunnanisät toivorikkaasti rakennuttivat uuden komean koulun vanhan paikalle. Se valmistui käyttökuntoon maaliskuussa 1944. Oli aika lailla pitempi matka kävellä sinne. Säälän sohjossa hienoja tallukkaitani. Äidille ja minulle oli teetetty vanhoista huopikkaanvarsista oikein tukevat kengät. Niitä vain sanottiin tallukoiksi. Haaliessaan tavaroita evakkoonlähdon hermostuksessa isä otti kaksi vasemman jalan tallukkaa. Äidillä oli pieni jalka, melkein kuin minun. Mutta sohjo muuttui kauniiksi kevääksi, hyvin kauniiksi muistoissani, vaikka se olikin myöhäinen. Koulu lopui ja kesäkuun 1. päivänä kävin äidin kanssa Karjalan yhteiskoulun pääsyttökinnossa – Simolassa Viipurin pommistusten pelossa. Minut hyväksyttiin, ja minut lumosi ajatus, että saisin käydä koulua Viipurissa. Olisin kulkenut junalla. Puolustusvoimain lippujuhlan päivänä 4. kesäkuuta Vaahtolan uusi koulu vihittiin. Oli oikein kaunis juhla. Kesäkuun 9. päivänä rintama murtui.

Seurasi sekava viikko. Olimme jotenkin päästämme pyörällä. Odotimme

ilmoitusta viranomaisilta, mutta mitään ei kuulunut esimerkiksi evakuoimisesta. Ensimmäisinä päivinä Lahjalla ja minulla oli kummallinen naurutauti: kikatimme hysteerisesti vähäisimmästäkin syystä. Sitten Lahja lähti Senni-tädin ja serkkumme Hellin kanssa viemään tavaroita Hellin rakenteilla olevaan kotiin Renkomäkeen Lahden lähelle. Heidän oli tarkoitus tulla vielä takaisin. Hellin mies oli rintamalla, ja hän oli 4-vuotiaan poikansa Jorman kanssa tullut Johannekseen hoitamaan veljensä Gunnarin taloutta. Jorma jäi äitini hoiuviin. Viipuria pommitettiin lähes jatkuvasti, ja käperryin vieressäni nukkuvan Suomen kinaloon. Muistanko oikein, että myös rintamalta päin kuului vaiheaa jylinää, vähä vähältä voimistuvaa? Yhtenä yönä oli aivan hirveä pommitus. Katselimme punaisena leiskuvaa taivasta Viipurin yllä ja siunailimme, että onneksi ne tavarantaviejat ehtivät pois alta. Aika paljon myöhemmin saimme tietää, että he olivat olleet juuri sopivasti pommien alla, kun juna oli joutunut myöhästymään monta tuntia ja oli lähdössä juuri silloin kun pommitus alkoi. Lahja kertoi aikanaan, että hänestä tuntui kuin joku olisi sanonut: ”Mene toiseen vaunuun.” Turhaan hän

Vaahtolan uusi kansakoulu valmistui maaliskuussa 1944.

pyysi muita mukaan. Sitten hän löysi itsensä sirpale vatsassa sairaalasta Lahdesta tai Hämeenlinnasta, en muista kummasta. Senni-tädistä ja Hellistä ei löytynyt jälkeäkään, ellei siksi voisi sanoa tädin käsilaukkua, joka aikanaan ”löysi” äidin. En tiedä, jäikö Hellistä edes mitään muistoa omaisilleen. – Eräänä iltana toverit tulivat pyytämään minua mukaan; he olivat menossa rantaan sanomaan hyvästi. Halusin kuitenkin olla silloin yksin. Sitten huomasin, että yksin se olisi liian ylitsevuotavaista; englannissa on hyvä sana, ”overwhelming”. Niinpä en mennyt ollenkaan, mutta olen säilyttänyt kaiken eheänä muistissani. En ole myöskään koskaan myöhemmin käynyt siellä katsomassa. Kotipaikkani kuuluu olevan niin täyteen rakennettu, etten totisesti halua sitä nähdä...

Perjantaina 16. kesäkuuta levisi huhu, että illalla lähtisi juna. Toivorikkaina menimme asemalle (Suoma kai kulljetti Jorman pyörän päällä). Turha toivo; Viipurin asemahan oli pommitettu, vaikka emme sitä vielä tienneet. Hyvin sekavissa tunnelmissa palasimme kotiin; alkoi tuntua pieni paniikki. Lauantiaamuna sitten kuulumme, että joku tunti armeijan autonkuljettajan, joka veisi meidät pois pahimmasta. Kylläpä siihen autoon oli tulijoita – ei missään tapauksessa muuta mukaan kuin eväskassi! Otin sentään ”silmanukkeni”. Niin äiti, Jorma ja minä pääsimme matkaan. Perhe hajosi. Suoma lähti kävellen viemään lehmää. Isä lähtisi illalla Einar-enon kanssa veneellä pitkin rantoja. Esko, 17, joutui IS-joukkoihin ja sai armeijan vaatteet. Lahja oli sairaalassa tietämättämme, Oiva rintamalla, Ape Tikkakosken asetehtaalla hyvässä turvassa. Kruunun raakki Eino sai komennuksen koulutukseen – miehet siis alkoivat loppua, ja se oli kaikkein kauheinta. Onneksi sota loppui ennen kuin Eino ehti rintamalle.

Jätimme kotitienoot kuorma-auton lavalla istuen ja tienvieren pakolaisia myötätuntoisina katsellen. Mieleeni on jäänyt vanhahko mies, joka talutti vuotia; eikä hänellä muuta ollut? Ajaessamme Viipurin läpi alkoivat siireenit ulvoa. Pysähdyimme Tienhaaran esikaupunkiin ja katselimme pommien tippumista Viipuriin. Pelkäsimme, että jokin niistä harhautuisi panemaan meidät tuusannuuskaksi. Kun jytinä hiukan hiljeni, ajoimme edelleen Nurmen asemalle, jonne asti juna pääsi. Se tulisi milloin tulisi. Niinpä istuskelimme aseman vehreillä pientareilla syöden eväitämme ja kuunnellen pommituksen loputonta jytinää Viipurista ja rukoillen, että juna tulisi. Tulihan se vihdoinkin illan suussa, ja päästyämme härkävaunuun turvaan ja matkaan aloimme laulaa Karjalaisten laulua itku kurkussa.

Minun sukunimeni on suurimman osan elämäni ollut Nurmi. Se on hyvin tavallinen nimi Turun puolella. Silti minä hupsu olen näkevinäni jotain symboliikkaa siinä – Nurmen asema pelasti minut.

– Kyllikki Kosonen, nyk. Nurmi –

Laulu Tyvisaarelle
(serkkuni sepittämä ja säveltämä laulu)

Oi Tyvisaari, muisto kesän armaan! / Se kaipuun jälleen mieleheni saa, / kun talven viimat vinkuu kaikkialla / ja lumi vaippahansa verhoo maan.

Siellä tammen lehvät usein kesäilloin / tarjosi kaunehinta varjoaan, / ja nuoret siellä kuutamossa silloin / vannoivat rakkauden valojaan.

Ain’ takaa vuotten, lapsuuteni mailta / sun kuvas kaunihina kangastaa. / Maailman teillä kulkeissani aina / en konsanaan voi sua unhoittaa.

(Gunnar Arvo 1940)

Evakkojuna Nurmen asemalla 17.6.1944 klo 11.20. Kuvaaja: Väinö E. Blomberg

Lahjoitus Johannes-Seuran pokaalikokoelmaan

Johannes-Seura on saanut vitriiniinsä lahjoituksena Valtteri Beyerin kansallisissa kilpailuissa 5000 metrin juoksussa 23.8.1936 voittaman palkintopokaalin. Valtteri Beyerin urheiluseura oli Johanneksen Mäenpojat.

Reino Valter Beyer syntyi 13.12.1913 Kontiolahdella. Valtterin vanhemmat olivat lasinpuhaltajamestari Teodor Beyer ja Ida Kirjonen. Hänet kastettiin Johanneksessa 9.2.1914, kummeina työmies Konsta Kirjonen, neito Fanny Stirkkinen sekä työmies Juhon Savelainen (Savolainen) ja hänen vaimonsa Aleksandra o.s. Kallonen. Talvisodassa Valtteri Beyerin joukko-osasto oli merivoimien komentajan alainen Viipurin lohko (VLö). Talvisodan verisimpänä päivänä 6.3.1940, viikkoa ennen sodan päättymistä, Valtteri Beyer kaatui Säkijärven Muhulahdella.

Johanneksen Mäenpojat

Johanneksen Mäenpojat ry. sai alkunsa vuonna 1926, kun joukko Johanneksen VPK:n voimisteluharjoituksissa käyneitä Vaahtolan poikia kyllästyi huonoihin harjoittelumahdollisuuksiin ja rupesi puuhaamaan omaa urheiluseuraa. Kesti jonkin aikaa ennen kuin varsinainen perustava kokous pidettiin. Paikalle saapui runsaasti työläisnuorisoa, sekä paikkakuntalaisia että muualta tulleita. Kokouksen yksimielinen päätös

oli perustaa seura ja liittyä Työväen Urheiluliittoon. Jäsenmäärä oli suurimmillaan vuonna 1930, lähes 150 innokasta urheilijaa. Suurimmat laakerinsa seura niitti yleisurheilussa ollen piirinsä paras vuosina 1935-37. Noina vuosina Mäenpojat saavutti myös suurimman menestyksensä voittamalla Viipurin ympärijuoksun, vaikka mukana oli seuroja oman piirin ulkopuoleltakin.

Painia ja nyrkkeilyä harrastettiin melko tiiviisti. Nyrkkeilyssä päästiin tasatulokseen Tammisuon Suonpoikien kanssa seuraottelussa, ja eräät pojat osallistuivat piirikunnallisiin kilpailuihin. Voimistelu pysyi seuran ohjelmassa, ja varsinkin naiset esiintyivät lähes kaikissa työväentalolla järjestetyissä ohjelmallisissa iltamissa. TUL:n liittotojuhlille v. 1934 seurasta osallistui 11 miesvoimistelijaa ja kaksi yleisurheilijaa. Varojen puutteessa jätettiin naisvoimistelijat kotiin.

Hiihtoharrastus oli nuorten keskuudessa erittäin vahvaa vuosina 1937-39. Sotien välillä toimintaa yritettiin jatkaa Turun puolesta, mutta heikoin tuloksin. 1943 siirryttiin taas Johannekseen, jossa ehdittiin järjestää parit jäsentenväliset hiihdot ja murtomaajuoksut. Uusia suunnitelmia laadittiin, mutta kesän 1944 tapahtumat tulivat väliin. Seuran 40 jäsenenestä menehtyi sodan melskeissä viisitoista, heidän joukossaan Valtteri Beyer.

– Marjatta Haltia –

Leijonamerkin paluu postimerkkiareenalle

Vasemmalta Leijonamerkki 1880-luvulta, Saarisen leijonamerkki vuodelta 1917 ja Leijonamerkkipari vuodelta 2017.

Posti on palannut juurille ja julkaisut uuden postimerkkiparin, jonka perusta löytyy sadan vuoden takaa. Susanna Rummun ja Ari Lakanien suunnittelemassa merkkimallissa on haettu samaa sisältöä kuin maamme ensimmäisten itsenäisyysvuosien leijonamerkeissä oli. Merkkileijonan tarina on täynnä värikkäitä vaiheita, joten aloitetaan alusta. Uuden suomalaisen tunnuksin varustetun markka-ajan postimerkin käyttö aloitettiin 1870-luvulla. Merkeissä oli ensin kolmella jalalla miekan päällä seisova leijonahahmo. 1880-luvulla varmentui Suomen suuriruhtinaskunnan

vaakunaksi kahdella jalalla miekalla seisova leijona ja se otettiin myös heti postimerkkisarjaan. Sitten alkoivat kuristavat toimet. Suomen Postin haltuunotto Venäjän hallinnon alle tapahtui paljon ennen muita venäläistämistoimia. Keisari Aleksanteri III antoi 1890 postimanifestin, jolla tuo operaatio toteutettiin. Leijonamerkkejä ei saanut enää käyttää Venäjälle suuntautuvassa postituksessa. Ulkomaanpostiin sama rajoitus tuli vuonna 1900 ja vuoden 1901 alusta lähtien leijonavaakunat kiellettiin postimerkeissä kokonaan. Viralliseksi merkiksi tuli mallisto, jota hallitsi kaksipäisen

kotkan kuvio. Näissä merkeissä elettiin lähes kaksi vuosikymmentä. Venäjän keisarin valtakauden päättyessä uusi väliaikainen hallitus Pietarissa lakkautti nopeasti postimanifestin. Suomessa tulkittiin ajan henki sellaiseksi, että ryhdyttiin välittömästi suunnittelemaan autonomiselle Suomelle omaa postimerkkisarjaa. Siinä vaiheessa pyydettiin suunnittelijaksi Eliel Saarinen. Ensimmäinen tuosta merkkisarjasta otettiin käyttöön 1.10.1917, muutkin merkit marras-joulukuun aikana eli merkit lähtivät liikkeelle itsenäistymisen kahden puolen. Myöhemmin sarjaan tuli vielä täydentäviä arvo- ja väriversioita lukuisasti. Nämä 'Saarisen merkeiksi' kutsutut olivat runsaassa käytössä vuoteen 1930 saakka. Leijonamerkkejä tuli pelkistetyin muodoin markkinoille vielä sotavuosien jälkeenkin ja olemme niihin useimmat ehtineet tutustua arkikäytössä tai vanhempia kortteja selatessa. Posti on nyt tehnyt osaltaan kulttuuriteon ja palauttanut nähtäville arvokkaimpaan ajanjaksoon sovitettun leijonasymbolin.

– Hannu Rastas –

Amerikan serkut Kalifornian San Diegosta lähettävät jouluisen tervehdyksen Johanneksen Karhulan Karhu-suvun jäsenille ja kaikille Johannekselaisen lukijoille. Elizabeth o.s. Karhu ja Bruce Bergman perheineen vierailivat Suomessa syyskuussa 2017. Sukulaisten tapaamisen lisäksi ohjelmassa oli matka Joulupukin maahan Rovaniemelle, jossa heidät ikuistettiin yhteiskuvaan joulupukin kanssa. Kuvassa vas. Matt, Bruce ja Elizabet sekä Brett Aleksander, hänen vaimonsa Patti ja Mattin kaksoisveli Brandon tyttöystävänsä Brittanyn kanssa.

Meriviesti ehtii vielä

Millainen on sinun meresi? Tai millainen on sinun sukusi meri? Millaisen tarinan haluat välittää?

Teemakirjoitusten sarja jatkuu tuolla monipuolisella aihealueella. Kirjoitustyyli voi olla asiaa, pakinaa, runoa. Mukana voi olla kuvia, karttoja, piirroksia eli sellaista mikä auttaa asiassa. Pyydämme toimittamaan kirjoitukset seuran toimistoon tai sähköpostitse seuralle tai lehden päätoimittajalle 31.12.2017 mennessä. Yhteystiedot löytyvät lehden takasivulta. Nimimerkilläkin saat esiintyä, anna kuitenkin ohessa tietoa tekijästä. Osallistujien joukosta valitsemme kirjapalkitsemisen kohteita.

– Lehtitoimikunta –

Jouluevankeliumi Hannukkalan viisii

Hyvät uutiset silviisii ko Luukas ne meille muistii pan.

Sillo maaliman aikaa se keisar Aukusti määräsi et kaikkiin pittää maksaa verroi. Se ol ihan ensimmäist kertaa ja se ol sillo ko Kirini määräl siel Syyrian maal. No kaik männiit sit panemaa puumerkkiisä niihe veropaperii, ja jokkaine män ommaa kaupunkiisa. Jooseppi läks sit sekkii Kalileast, sielt Nasaretin kaupungist ja män Juuteaa, Taavetin kaupunkii Peetleheemmii, sitä varte kerta se ol Taaveti jälkeläisii. Sen pit nääs männä verroo varte sinne mist se ol kotosii. Se otti mukahee Marjan, jonka kans se ol mänt kihloihi, ja Marja ol viimeisil-lää. Ja ko ne ol päässeet sinne perille, ni se lapsha meinas et nyt pittää syntyä, ja niihä sieltä putkaht poikalaps, ja sehä ol Marjan ensimmäinen. Marja laitto lap-sen vällyihin ja pan sen sitte elukkoin ruokahäkkii, ko ei ne mahtuneet mihikää muuhu ko lävää. Siel lähel ol sit ilal paimenii ja ne tietystkii vahtiit lampaitaa. Siin käi sit sil-viistii, et niille paimenil ilmesty enkel, ja sielä ol heti hirviän kirkast. No niit paimeniiha hirvitti kovast, mut se enkel sano, et ei mittää hättää, ko mie oon tult tänne sanomaa et teil on asiat oikee hyväst, teille on syntynt Vapahtaja tuol Taavetin kaupungis. Se on se Kristus, ja se o herra. Työ ko määttä sitä katsomaa, ni työ löyvätt semmosen kapalovauvan siel elukoin ruokahäkis.

Ja sithä siihe tul sen enkeli vieree paljo muit enkelii, melkei ko armeija, ja ne alkoiit laulamaa tälviisii: Jumalle olkoo kaik kunnia siel taivaas, ja maan pääl ol-koo rauha ihmisiin keskuuves, katos ko Jumala rakastaa teitä ihmisii. Sit ko ne enkelit ol männeet takasii taivaasee, ni ne paimenet meinasii et no männää sit vasite sinne Peetleheemmii, sielhä myö nähähää mitä siel on käynt, ja senkii mitä se enkel sano. Ne läks koval vauhil ja nehä heti löys Marjan ja Joosepin ja sen vauvan, ja se makas siel ruokahäkis. Ko ne ol nähneet et tottaha se kaik olkii, ni ne sannoit mitä ne ol siit pienest lapsest enkelilt kuulleet. No tietyst kaik sit kovast ihmettel-liit ketkä sen kuuliit. Marja pan kaik sanat mieleensä ja ihmettel itsekkii kovast. Paimenet läksiit takasii ja oliiit ilosii ja kiittiit ja lauloit Jumalalle kaikest siitä mitä oliiit kuulleet ja nähneet. Sehä ol kaik olt just silviisii ko höille ol sanottukkii.

Hannukkalasta kotoisin olevat Kaarlo Kesäläisen tyttäret – Terttu Hilander ja Eeva Tiilikainen – ovat tämän kertoneet.

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

★

Joulun rauha

★

★

Syttyvät lukuisat valot

★

★

jokaiseen ikkunaan,

★

★

ulkona tähtien palot

★

★

tuikkivat rauhaisaan.

★

★

Tivassa takka ja kuusi

★

★

pöytä jo katettu on,

★

★

koti on puhdas ja uusi

★

★

hartaus rikkumaton.

★

★

Lapset laulaa riemuin,

★

★

enkeli ikkunaan

★

★

oli lentänyt taivahista

★

★

lapsia katsomaan.

★

★

Oli kopassaan kultaaisessa

★

★

siemen siunauksen,

★

★

sillä tuo hän joulun

★

★

rauhan

★

★

sydämeen jokaisen.

★

★

Oi joulun rauha ja riemu

★

★

pian enkeli liittää pois,

★

★

ja tuvassa tuntuu silloin

★

★

kuin taivas lähemmä ois.

★

★

– Riitta Ojala –

★

(Johannekselainen 12/2004)

JOHANNES-SEURAN PERINTEINEN TALVIRISTEILY: TURKU – TUKHOLMA – TURKU

Ms Silja Galaxy sunnuntai 28.1.– maanantai 29.1.2018

Kuva:
www.tallink.com/
galaxy

Risteilyn hinta: 66 €/hlö 2 hengen A-hytti, 79 €/hlö 1 hengen A-hytti,
66 €/hlö 1 hengen B-hytti, 104 €/hlö DeLuxe-hytti

Hintaan sisältyy:

Tervetulomalja – Meriaamiainen – Yhteinen tilaisuus – Merilounas – Pullakahvit

Ohjelmassa mm. professori emeritus Paavo Okko luennoi ja alustaa keskustelun aiheena ”Karjalaan jääneen omaisuuden korvaaminen”.

Ilmoittautumiset ja maksu 13.1.2018 mennessä

Maksu Johannes-Seuran tilille TOP Kaarina IBAN: FI87 5710 8350 4278 97
BIC: OKOYFIHH. Merkitse viestikenttään maksamiesi osallistujien nimet.

Ilmoittautumiset:

Raija Kärpijoki puh. 050-4907355, e-mail: raija.karpijoki@gmail.com

Sari Auvainen e-mail: sariauvainen@hotmail.fi

Pekka Teräväinen puh. 0400-432668, e-mail: pekka.teravainen@pp.inet.fi

Lähtö risteilylle sunnuntaina 28.1.2018 klo 20.15 Ms Silja Galaxy. Kokoontuminen Tallink Siljan terminaaliin viimeistään klo 19.30. Risteilyohjelma ja oma ohjelma jaetaan terminaalissa. Paluu Turkuun on klo 19.15 29.1.2018.

TERVETULOA!

Johannes-Seura ry • Ohjelmatoimikunta

Kotiseutumatka Johannekseen 25.-27.5.2018.

Kohteena Johanneksen kylät: Vaahtola, Rokkala, Kukkola, Kaijala, Koskijärvi, Karhula ja Tikkala sekä saarikohteet Haltiansaari, Huunonsaari ja Revonsaari. Tarkempi matkaohjelma ilmoitetaan myöhemmin. Ilmoittautumiset Liisa Katajaiselle puh 040 7410425 tai matkatoimisto Vistamatkat puh 02-477 5600.

MATKATOIMISTO
VISTAMATKAT
PAIMIO, VISTANTIE 24, PUH. 477 5600, FAX. 477 5614

Maa kunnasten ja laaksojen

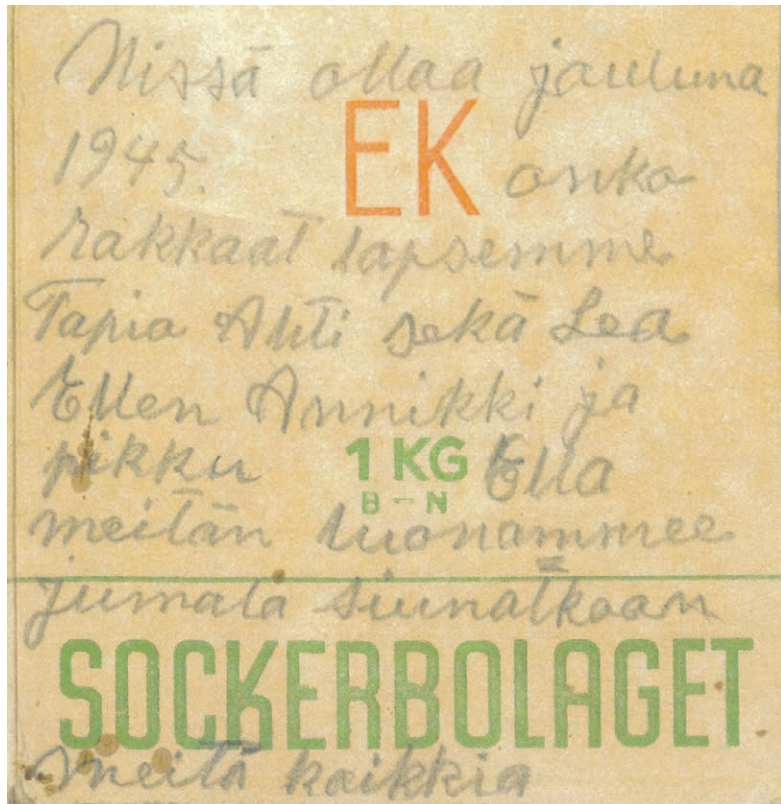
Se on kotimaa. Rakas, kallis syntymämaamme Suomi. Siellä on takana eletty elämä, muistot, lapsuus, nuoruus, intoimielinen halu mennä eteenpäin kohti tuntematonta. Pitkä elämä lapsuuden ja vanhuuden välissä. Ja seestyminen, aika jolloin tärkeintä elämässä on muistot. Kiitollisuus, ylistys elämälle, eletylle elämälle. Kiitos Korkeimmalle. Meistä on pidetty huolta. Takana raskaatkin ajat, joista on selvitty. On saatu voima yhdessä selviytymiseen ja uskoa tulevaisuuteen. Rakkaus kunnasten ja laaksojen, siintävien järvien, humisevien metsien maahan.

Meidän Suomemme. Sinä sytytit rakkauden elämään. Rakkauden muistoihin. Te edesmenneet isät, äidit, siskot ja veljet, ette unohdu. Kuinka paljon olemmekaan teiltä saaneet.

Oi lapsuuden joulu. Sinä kosketat sydämeen. Ne tunnelmat, tuoksut. Kaikki kuin käsin kosketeltavina vieläkin. ”Lumivalkeat pellot, puistot ja juhla Jeesuksen.”

Äiti. Sinulle kiitos! Loit meille ihanat muistot. Suurella hartaudella ja ilolla valmistit meille joulua. Joululeipiin kät-kit siunauksen tekemällä ristin merkin leipätaikinaan. Joku suuri oli tulossa meille kylään. Se oli Joulun lapsi.

Isä. Noudit meille joulupuun. Ripustit sen kattoon roikkumaan. Koristelit kynttilöin ja vanhoiin joulukoristein. Joulun mentyä kirjoitit kiitoksen kuusenkoristelaatikkoon: ”Kiitetty olkoon oi Jeesus rakas, että olet antanut meille hyvän ja rauhallisen Joulun. Älä Jeesus

rakas hylkää meitä tänä alkavana vuotenaakaan, vaan ole meidän turvanamme.”

Nämä siunaukset ovat kantaneet meitä ja olemme saaneet elää pitkän rauhan ajan rakkaassa synnyinmaassamme.

Oi lapsuuden joulu! Tule tupasiimme tänäkin jouluna. Poista huolet ja murheet. Luo meille rakkauden ilmapiiri. Tuo lämpö ja kiitoksen mieli keskellemme.

– Ella Heino –

Tule rakkaus ihmisrintaan kotis oikea onhan se vain. Sinun kanssasi kaunehintaan, elo antavi matkallain.

Tule rakkaus ihmisrintaan, tule lahjana Joulun tään. Niin laulua laatusintaan, sydän laulavi sykkäissään..

– Juhani Pohjanmies,
Martti Korpilahti –

Suomi
Finland
100

Johannekselainen

Johannekselainen ilmestyy 9 kertaa vuodessa

Kustantaja ja julkaisija:

Johannes-Seura ry

Toimisto:

Myllytie 1 (Kirkonkulma) 21500 Piikkiö, puh. 02-4795 118

Avoinnä: keskiviikkoisin klo 12-17 ja kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena arklauantaina klo 10-15. (ks. sivu 2)

www.johannes.fi

sähköposti: Johannesseura@elisanet.fi

Päätoimittaja:

Hannu Rastas, Saksantie 89, 21500 Piikkiö

Puh: 050-3541 363

Sähköposti: hannu.rastas@dlc.fi

Lehtitoimikunta:

Marjatta Haltia, Liisa Katajainen, Sari Scimone, Kaija Sipilä ja päätoimittaja.

Lehden toimittajia:

Kaikki lukijamme, johannekselaiset ja heidän ystävänsä.

Ilmoitushinnat: 0,55 €/palstamm (perusteena 4-palstainen sivu, palstan maksimileveys 70 mm).

Säännöllisistä jatkuvista ilmoituksista alennus.

Kuolinilmoitukset:

- korkeus < 10 cm = 80 €

- korkeus enintään 10-15 cm = 100 €

Kiitosilmoitukset: 5 €.

Tilaushinnat vuonna 2018:

Vuosikerta (9 lehteä) 30 € Suomi ja Ruotsi, muut maat 35 €.

Lisänumerot 3 €/kpl + mahdolliset toimituskulut.

Piikkiön Osuuspankki FI54 4714 1020 0595 46.

Toimituksellinen aineisto:

Lukijoiden kirjoituksia ja kuva-aineistoa otetaan muokattavaksi julkaisemista varten tai julkaistavaksi sellaisenaan.

Vastuu ja päätökset julkaisemisesta ovat toimituksen. Julkaisemisen jälkeen alkuperäiset kuvat palautetaan, muu aineisto pyydetään.

Vastuu ilmoituksista:

Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoituksen poisjäämisestä tai muusta julkaisemisesta sattuneesta virheestä lehden vastuu rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

Taitto: Esa Haltia

Sata-Pirkan Painotalo Oy